

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
กันยายน ๒๕๕๖

กลุ่มติดตามและประเมินผล
รับที่ ๙๙๑
วันที่ ๑๕ ต.ค. ๖๖
เวลา ๙.๑๑ น.

รศ. ๒
รับที่ ๒๓๔๔
วันที่ ๑๕ ต.ค. ๖๖
เวลา ๙๖ : ๓๕ น.

๒๕๖๔/๑๒๐๐
สำนักบริหารกลาง
เลขรับ ๙๐๐๓๖
วันที่ ๑๕ ต.ค. ๖๖
เวลา ๑๓.๖๘ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ โทร. ๒๓๐๘ - ๙, ๒๕๑๐

ที่ กษ ๐๔๐๒.๔ / ๒๕๖

วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ด้วยกลุ่มติดตามและประเมินผลได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการฯ , ทราบผลสัมฤทธิ์โครงการฯ , ทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการฯ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม ในการดำเนินการดังกล่าว ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการทอดแบบสอบถามแก่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) จำนวน ๖ แห่ง, สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท.) จำนวน ๕ แห่ง, ครูบัญชี จำนวน ๑๓ ราย, เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จำนวน ๖ แห่ง และเกษตรกรเยาวชน และประชาชนทั่วไป จำนวน ๗๓๑ ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

๑.๑ การดำเนินงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

๑.๑.๑ การมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน

สตส. ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓.๓ มีการมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่หลักและมีผู้ช่วยดำเนินการจำนวนรวม ๒ - ๓ คน และร้อยละ ๑๖.๖๗ จะวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับครูบัญชีอาสา

๑.๑.๒ การดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมาย

สตส. ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยร้อยละ ๓๓.๓ สำนักงานฯ จะดำเนินการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายเองทั้งหมด ซึ่งเท่ากับกรณีที่สำนักงานฯ ดำเนินการเอง แต่มีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย และกรณีที่ครูบัญชีอาสาเป็นผู้สอนเองแต่มีสำนักงานฯ เป็นผู้ช่วย สำหรับกิจกรรมติดตามและเก็บข้อมูล สตส. ส่วนใหญ่ร้อยละ ๑๖.๗ จะมอบหมายให้ครูบัญชีเป็นผู้ติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีทั้งหมด

๑.๒ การปฏิบัติงานของครูบัญชีอาสา

๑.๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสา

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๒ ปฏิบัติงานในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ ๕๓.๘ มีอายุสูงกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๗๖.๙ มีอาชีพเกษตรกรกรรม และร้อยละ ๓๘.๕ เป็นครูบัญชีมาแล้ว ๑ - ๒ ปี

๑.๒.๒ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๐ จัดหาเป้าหมายโดยเข้าไปพบปะตามบ้านเรือน ร้อยละ ๗๐.๐ สอนแนะเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่ ปัญหาที่พบจากการสอนแนะ ได้แก่ การไม่สนใจและไม่เห็นประโยชน์การจัดทำบัญชี

๑.๒.๓ การติดตามกระตุนการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๘ ติดตามกระตุนเป้าหมายโดยการนัดรวมกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง ร้อยละ ๔๖.๒ วางแผนการเข้าติดตามกระตุน จำนวน ๒ ครั้ง (พร้อมกับเก็บข้อมูลการติดตามในครั้งที่ ๒) ร้อยละ ๙๒.๓ มีการให้คำแนะนำการจดบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย และเมื่อเข้าไปติดตามแล้วไม่พบเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๑.๕ ก็จะนัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง

สำหรับแรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้เป้าหมายสนใจทำบัญชี ได้แก่ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายได้ และสำหรับปัญหาที่พบจากการติดตามกระตุน ได้แก่ การไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชี

๑.๓ การกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

สตท. ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ มอบหมายการกำกับดูแล/ติดตามโครงการฯ ให้แก่กลุ่มแผนงาน และติดตามประเมินผล

๒. เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปิงปประมาณ ๒๕๕๖

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายตามโครงการฯ จำนวน ๗๓๑ คน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๒.๑ อยู่ในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ ๗๗.๒ เป็นเกษตรกร ร้อยละ ๗๔.๐ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๓๕.๔ มีอายุระหว่าง ๕๐ - ๕๙ ปี และร้อยละ ๕๙.๘ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา สำหรับผลสัมฤทธิ์โครงการสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

๒.๑ ความรู้ ความสามารถและการจัดทำบัญชี

(๑) บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๓ มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๔๒ (เกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก) และร้อยละ ๗๐.๓ มีความสามารถจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน ระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๒๖ (เกณฑ์ปานกลาง)

ในด้านการจดบัญชี พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๑.๑ จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน (จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๔๒.๑ และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๕๗.๙ ของจำนวนที่จด)

(๒) บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๕ มีความรู้ความเข้าใจการจัดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๓๒ (เกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก) และร้อยละ ๗๐.๓ มีความสามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๑๘ (เกณฑ์ปานกลาง)

ในด้านการจดบัญชี พบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๙.๕ จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๓๗.๓ และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๖๒.๗ ของจำนวนที่จด)

สำหรับผู้ที่มีการจดบัญชีบ้างเป็นครั้งคราว ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา ลืมจด จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร และสูงอายุ

๒.๒ ผลของการจัดทำบัญชี

อันดับที่ ๑ รู้รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัว, อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น และอันดับที่ ๓ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม

๒.๓ ระดับความพึงพอใจของเกษตรกร

เกษตรกรที่ได้รับการอบรม / สอนแนะ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๘.๖๐ มีความพึงพอใจในระดับ ๘ คะแนน (คะแนนเต็ม = ๑๐) โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ที่ ๘.๔๗ คะแนน

๒.๔ ความคุ้มค่า

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๒๐ เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการนี้ มีความคุ้มค่า เนื่องจากทำให้รับรู้รายรับ-รายจ่ายของตนเองในแต่ละวัน ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ประหยัด รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน

๓. เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓.๑ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- การให้ความร่วมมือในการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้ารับการอบรม
- การให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีเป็นนโยบายระดับต้น ๆ

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรปรับปรุงหรือพัฒนา

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย ควรชัดเจน และควรเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ เช่น กลุ่มเยาวชน ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทางบัญชีแต่ละประเภทให้แก่เป้าหมายได้เหมาะสม

๓.๒.๒ หลักสูตร ควรปรับเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และสามารถเข้าใจได้ง่าย

๓.๒.๓ วิธีการปฏิบัติงาน การจัดอบรมไม่ควรเน้นจำนวนคนที่มากเกินไป และควรให้ผู้อบรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และหลังการอบรมควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี เช่น การให้รางวัล สิ่งตอบแทน

๓.๒.๔ รูปแบบบัญชี ควรเป็นรูปแบบบัญชีที่เหมาะสมกับเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม

๓.๓ แนวทางหรือคำแนะนำเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. สำหรับการจัดทำโครงการ เพื่อติดตามให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

- กรมฯ ควรรายงานปัญหาอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างที่จัดทำบัญชีต่อเนื่อง ให้แก่สำนักงาน กปร. ทราบ เพื่อจัดทำโครงการสำหรับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

- สตส. ควรจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พร้อมชี้แจงเหตุผล เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. โดยผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด

๔. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๔.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

- ปัญหาอุปสรรค

♦ ด้านกลุ่มเป้าหมาย มีจำนวนมากเกินไป และค่อนข้างหายาก เป้าหมายบางส่วนเลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเกษตรกรแต่ละรายมีเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงทำให้นัดแนะกลุ่มเป้าหมายได้ยาก

♦ ด้านครูบัญชีอาสา ทำหน้าที่หลายด้าน ไม่มีเวลาในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนครูบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ และค่าตอบแทนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป และไม่มีสิ่งตอบแทนที่จูงใจ

♦ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระบบงาน/โครงการขาดความชัดเจน ไม่กำหนดเป้าหมายว่าเป็นเกษตรกร เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป หรือได้ทุกประเภท งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนสื่อการสอน/สมุดบัญชี และระบบฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาฯ ไม่เป็นปัจจุบัน

- ข้อเสนอแนะ

♦ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ควรปรับลดจำนวนเป้าหมายลง หรือใช้เป้าหมายเดียวกับศูนย์ศึกษาฯ และสำหรับเป้าหมายใหม่ ปีแรกควรเน้นบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และปีที่ ๒ เน้นบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

♦ ด้านครูบัญชีอาสา ควรพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น เพิ่มค่าตอบแทนให้ครูบัญชีอาสา และจัดสวัสดิการให้ครูบัญชี เช่น ค่าครองชีพ ทำประกันอุบัติเหตุ

♦ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรมีเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน/ปรับเพิ่มงบประมาณ จัดทำสื่อการสอน และสมุดบัญชีแจกจ่ายให้แก่ สตส. ทุกแห่ง

๔.๒ ครูบัญชีอาสา

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ไม่ทำบัญชี เนื่องจากไม่เข้าใจการบันทึกบัญชี และไม่ให้ความสำคัญกับการจดบัญชี และพื้นที่โครงการกว้างมาก ทำให้การเข้าพบเป้าหมายต้องใช้เวลามาก
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ควรให้เจ้าหน้าที่กรมฯ เข้าไปช่วยครูบัญชีสอนและบริหารจัดการทำบัญชีอย่างจริงจัง
- ◆ ด้านหน่วยงานอื่นๆ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ต้องให้ความรู้เพิ่มเติม และควรให้เวลาในการสอนแนะ/ติดตามเพิ่มมากขึ้น
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ควรพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น
- ◆ ด้านหน่วยงานอื่นๆ ควรประสานงานให้ผู้นำชุมชนบรรจุความรู้ด้านบัญชีในการประชุมหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง และควรมีการอบรมผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

๔.๓ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายไม่มาตามที่ได้นัดหมายไว้ เป้าหมายบางส่วนเป็นคนเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้ว และเป้าหมายไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชี ขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี
- ◆ ด้านบุคลากร บุคลากรมีน้อยและมีการกิจหลายด้าน
- ◆ ด้านงบประมาณ ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการติดตาม จึงต้องใช้งบประมาณจากผลิที่ ๑

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการติดตามโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๔ กลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป)

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านตนเอง ไม่มีเวลาในการจดบัญชี ขาดแรงจูงใจ จดบัญชีไม่ถูก เขียนหนังสือไม่ถูก และระยะเวลาการอบรมน้อยเกินไป เนื้อหาที่ได้รับในการอบรมไม่เพียงพอที่จะเข้าใจ
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ติดตามกระตุ้นน้อยเกินไป
- ◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวนหน้า/บรรทัดของสมุดน้อยเกินไป ไม่ครบ ๓๐ วัน

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ต้องการให้เข้ามาติดตามกระตุ้นบ่อยๆ และถ้าเป็นเจ้าหน้าที่กรมฯ จะอธิบายได้ดีกว่าครูบัญชี
- ◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรปรับจำนวนหน้า และจำนวนบรรทัดให้ครบ ๓๐ บรรทัด ต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมบ่อยๆ ต้องการให้แยกเป็นบัญชีแต่ละอาชีพ และให้มีการปรับสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพให้มีช่องเหมือนบัญชีครัวเรือน เช่น รายการค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรง

ข้อสังเกต ...

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกลุ่มติดตามและประเมินผล

จากการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ รวมถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานกลุ่มติดตามและประเมินผลมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านกลุ่มเป้าหมาย	
กรมฯ ดำเนินการสอนแนะการจัดทำบัญชีให้แก่เป้าหมายตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ประกอบกับเป้าหมายภายในศูนย์ศึกษาฯ บางพื้นที่ได้สะท้อนถึงอาชีพเกษตรกรรมไปประกอบอาชีพอื่นเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การหาเป้าหมายใหม่ในปีถัดไป มีความยากลำบากมากขึ้น	๑. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรระบุและกำหนดคุณสมบัติของเป้าหมายตามโครงการฯ ไว้ในโครงการและระบบงาน (Road Map) ให้ชัดเจน โดยเฉพาะการขยายเป้าหมายจากหมู่บ้านบริวารรอบศูนย์ฯ เป็นพื้นที่ ส่วนขยายรอบศูนย์ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนา พร้อมทั้งชี้แจงให้ สตส. ทราบและปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน ๒. หากเป็นไปได้ในการคัดเลือกเป้าหมาย สตส. ควรใช้เป้าหมายเดียวกันกับเป้าหมายของศูนย์ศึกษาฯ เพื่อความสะดวกในการจัดหาเป้าหมายและการติดตามกระต้นการจัดทำบัญชีร่วมกัน
ด้านการติดตามกระตุ้นการเรียนรู้ และเก็บข้อมูล	
จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรที่มีการจัดทำบัญชี พบว่า ๑. การที่ครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้ามาติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชี หรือตรวจเยี่ยมเกษตรกรเป็นระยะ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ๒. สำหรับกลุ่มเป้าหมายเดิมที่เคยได้รับการสอนแนะการจัดทำบัญชีไปแล้ว หากไม่มีครูบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้าติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีหรือตรวจเยี่ยมก็จะมี การจัดบัญชี หรือจัดทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี	สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน ดังนี้ ๑. ความมอบหมายให้ครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้ากระตุ้นติดตามการจัดทำบัญชีหรือตรวจเยี่ยมกลุ่มเป้าหมายใหม่ หลังได้รับการสอนแนะการจัดทำบัญชี อย่างน้อยเดือนเว้นเดือน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม การจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ๒. ควรมีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่จ้างเหมาบริการเพื่อทำหน้าที่ในการเข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเดิมที่เคยได้รับการสอนแนะการจัดทำบัญชีไปแล้ว อย่างน้อยติดต่อกัน เป็นเวลา ๒ - ๓ ปี ๓. ควรจัดประกวดเกษตรกรดีเด่นด้านการจัดทำบัญชี ต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี
ด้านระบบงานและฐานข้อมูล	
๑. การที่กรมฯ ขยายเป้าหมายจากเกษตรกรผู้เยาวชนและประชาชนทั่วไป ทำให้ สตส. ที่มีปัญหาในการหาเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรได้ขยายเป้าหมายการสอนแนะการจัดทำบัญชีไปสู่นักเรียนและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสอนแนะการจัดทำบัญชีต้นกล้าหรือบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนให้แก่ผู้ปกครอง แต่ไม่สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้ จึงมีผลต่อการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดของโครงการที่กำหนดให้เป้าหมายตามโครงการฯ ร้อยละ ๒๐ สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้	๑. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรทบทวนและกำหนดตัวชี้วัดของโครงการฯ ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ขยายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนและเยาวชน ควรวัดที่ความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นกล้า และประชาชนทั่วไปควรวัดที่ความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
๒. กรมฯ มีฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ในการรายงานผลข้อมูลยังไม่มีเชื่อมโยงกันระหว่างฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ กับระบบแผนผลการปฏิบัติงานฯ (Cad_Plan๕๖) จึงทำให้ต้องเสียเวลาในการรายงานข้อมูลทั้ง ๒ ระบบ และมีข้อมูลไม่ตรงกัน ๓. แบบเก็บข้อมูลติดตามการจัดทำบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย ไม่มีความชัดเจน โดย สตส. บางแห่ง จะให้แบบเก็บข้อมูลจากโครงการพัฒนาภูมิปัญญาทางบัญชีสู่ต้นทุนอาชีพ (แบบติดตาม บท.๗) และบางแห่งใช้แบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	๒. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรดำเนินการ ดังนี้ ๒.๑ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และระบบแผนผลการปฏิบัติงานฯ (Cad_Plan ๕๗) เพื่อไม่ให้ สตส. ต้องรายงานข้อมูลซ้ำซ้อน อีกทั้งจะช่วยประหยัดเวลาในการทำงาน และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ๒.๒ จัดทำรายงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Mis) โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลโครงการฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับ ไปใช้ประกอบการรายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ และตามตัวชี้วัดต่าง ๆ พร้อมทั้งควรมอบหมายสิทธิ์การเข้าใช้งานให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย ๓. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรกำหนดแบบเก็บข้อมูลติดตามการจัดทำบัญชีสำหรับโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของ สตส.
ด้านสมุดบัญชี	
จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรที่มีการจัดทำบัญชี พบว่าเกษตรกรบางส่วนจะเลือกจดเฉพาะบัญชีประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น เช่น หากจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนแล้ว ก็จะไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ และนอกจากนี้ เกษตรกรยังต้องการให้ กรมฯ แยกระหว่างสมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพออกจากกัน	- สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพถ.) อาจพิจารณาทบทวนความเหมาะสมในการแยกเล่มสมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อความคุ้มค่ารวมทั้งจำนวนในการจัดพิมพ์ให้เพียงพอกับกลุ่มเป้าหมาย และทันต่อช่วงเวลาในการดำเนินการสอนแนะของสำนักงาน
ด้านครูบัญชี	
ในบางพื้นที่เจ้าหน้าที่ของ สตส. จะเข้าสอนแนะ ติดตาม กระตุ้น และจัดเก็บข้อมูลการจัดทำบัญชีจากเป้าหมายเองทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีครูบัญชีอาสาในพื้นที่โครงการฯ	สตส. ควรสร้างครูบัญชีอาสาที่อยู่ในพื้นที่โครงการฯ เพื่อทำหน้าที่สอนแนะ ติดตามกระตุ้น และจัดเก็บข้อมูลการจัดทำบัญชีของเป้าหมาย
ด้านบุคลากรกรมฯ	
กรมฯ ได้มอบหมายให้กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผลของ สตท. ๑ - ๑๐ เป็นผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดซึ่งมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ยังขาดทักษะและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านติดตามและประเมินผลโครงการ	๑. กรมฯ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรดังกล่าวที่เกี่ยวข้อง ให้กับผู้รับผิดชอบด้านการติดตามและประเมินผลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แบบครบวงจร (ประมาณ ๑๐ วัน) ช่วงไตรมาส ๑- ๒ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านอื่นๆ ...

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านอื่นๆ	
๑. สตส.จันทบุรี ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ในการจัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร และนักเรียนในพื้นที่รอบศูนย์ศึกษาการพัฒนา จำนวน ๓ โครงการ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของ สตส. มีความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีความยินดีสนับสนุนการปฏิบัติงานของ สตส. โดยขอให้จัดทำเป็นโครงการพร้อมชี้แจงเหตุผลขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด ๒. จากการเข้าติดตามการปฏิบัติงานของ สตส.นราธิวาส พบว่า มีเพียงศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ๆ เพียงแห่งเดียว ที่มีการบรรจุการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็น 1 ใน 17 บัญชีหลักทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของโครงการฯ	๑.๑ สตส. ที่อยู่ในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาฯ ซึ่งได้แก่ สตส.ฉะเชิงเทรา, เชียงใหม่, สกลนคร, นราธิวาส และเพชรบุรี อาจจะมีการทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ ทั้งนี้ อาจจะประสานงานกับ สตส.จันทบุรี เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำในการจัดทำโครงการ ๑.๒ สตส. ควรรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ จากการดำเนินโครงการให้แก่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ที่รับทราบด้วย เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข หรือการสนับสนุนในด้านต่างๆ ๒. สตส. ควรประสานงานกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ เพื่อขอบรรจุการจัดทำบัญชีครัวเรือนไว้เป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานของกรมฯ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของกรมฯ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของ สตส. ได้รับการยอมรับและเกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๑. เห็นควรให้สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี และสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่างๆ มาพิจารณาประกอบการปรับปรุงโครงการและระบบงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลในเชิงรูปธรรม

๒. เห็นควรให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สทท. และ สตส.) ที่เกี่ยวข้อง, กลุ่มตรวจสอบภายใน, กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, กลุ่มวิเคราะห์งบประมาณ และกลุ่มนโยบายและแผน ทราบด้วย

ดำเนินการตามเสนอ ณ.ในสำนักงาน กปร. 10 ต.ค. ๒๕๕๖/๒

วิ. ปัทมาภรณ์
อ. ทน

(นางสาวอรุณี วงศ์ราชน)

ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล

- เห็นควรให้เป็นไปตามที่ สทท. นราธิวาส เสนอไว้
เพื่อเป็น 1 ใน 17 บัญชีหลักทางวิชาการ
10 ต.ค. ๒๕๕๖, สทท. นราธิวาส, สทท. นราธิวาส, สทท. นราธิวาส
(นางสาวจันทรี พลอดกระโทก) ๑๑ ต.ค. ๒๕๕๖

ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ

นางสาวอรุณี

(นางสาวอรุณี พงศ์สุพัต)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

กลุ่มติดตามฯ

(นายวิวัฒน์ ทรัพย์สุสุข)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- คิดว่า: บูรณาการ สทท. สทท.

สทท. 10 ต.ค. ๒๕๕๖

พ. 10 ต.ค. ๒๕๕๖

10 ต.ค. ๒๕๕๖

10 ต.ค. ๒๕๕๖

รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

10 ต.ค. ๒๕๕๖

- ทน

10 ต.ค. ๒๕๕๖

15 ต.ค. ๕6

บทสรุปผู้บริหาร

เรื่อง	การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖
ผู้ศึกษา	กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
ปี	๒๕๕๖

การศึกษา เรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วน of สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครุบัญชี เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริและเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่และครุบัญชีที่ปฏิบัติงานตามโครงการฯ เจ้าหน้าที่ของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย/มัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา สามารถแยกตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

๑. เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วน of สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครุบัญชี

๑.๑ การดำเนินงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

๑.๑.๑ การมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓.๓ มีการมอบหมายการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่หลักและมีผู้ช่วยดำเนินการ จำนวนรวม ๒ - ๓ คน และส่วนใหญ่อ้อยละ ๖๖.๖๗ จะวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับครุบัญชีอาสา

๑.๑.๒ การคัดเลือกและประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) มีวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายมากกว่า ๑ วิธีขึ้นไป โดยลำดับที่ ๑ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ ลำดับที่ ๒ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๐ ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยสำนักงานฯ เป็นผู้พิจารณาเอง

นอกจากนี้ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ยังมีวิธีการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายมากกว่า ๑ วิธีขึ้นไป โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทุกแห่ง จะประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเองทางโทรศัพท์

๑.๑.๓ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๓.๓ จะดำเนินการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยมอบหมายให้ครูบัญชีดำเนินการแต่มีเจ้าหน้าที่ของ สตส. เป็นผู้ช่วย ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากันกับที่สำนักงานฯ ดำเนินการทั้งหมด และสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเอง แต่มีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย

สำหรับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการสอนและบัญชีเองหรือมีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕.๐ จะใช้วิธีสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่ โดยจัดเหมือนลักษณะ การจัดอบรม

๑.๑.๔ การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๗ มอบหมายให้ครูบัญชีเป็นผู้ติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีทั้งหมด รองลงมาร้อยละ ๑๖.๗ สำนักงานฯ ดำเนินการเองทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองบางส่วน แต่ที่เหลือจะมอบหมายให้ครูบัญชีอาสาดำเนินการ

สำหรับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองทั้งหมดหรือบางส่วน จะติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลที่บ้านหรือในคราวประชุมหมู่บ้าน โดยวางแผนเข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๒ ครั้ง พร้อมกับจัดเก็บข้อมูลในคราวติดตามกระตุ้นครั้งที่ ๒ ซึ่งจะใช้แบบเก็บข้อมูลตามโครงการพัฒนาภูมิปัญญาฯ (แบบติดตาม บท.๗) หรือแบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการฯ

ในการติดตามกระตุ้นทุกครั้ง สำนักงานฯ จะขอเรียกดูสมุดบัญชี เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกบัญชี และให้คำแนะนำในการจดบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย หากเข้าไปติดตามแต่ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย ก็จะนัดกลุ่มเป้าหมายอีกครั้งหนึ่ง

๑.๒ การปฏิบัติงานของครูบัญชีอาสา

มีครูบัญชีอาสาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๓ ราย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสา

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๒ ปฏิบัติงานในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ ๕๓.๘ มีอายุสูงกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๗๖.๙ มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ ๓๘.๕ เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ ๓๘.๕ เป็นครูบัญชีมาแล้ว ๑ - ๒ ปี

๑.๒.๒ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

มีครูบัญชีอาสาที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ให้ทำหน้าที่สอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๐ ราย

โดยครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๐ จะจัดหากกลุ่มเป้าหมายด้วยการเข้าไปพบปะตามบ้านเรือนเป็นรายบุคคล ซึ่งเท่ากับให้ผู้นำชุมชน/อบต.เป็นผู้นัดหมายให้ ร้อยละ ๗๐.๐ ใช้วิธีสอนและกลุ่มเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม ร้อยละ ๗๐.๐ สอนและทั้งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ และสำหรับปัญหาที่พบจากการสอนและ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๐.๐ เห็นว่าได้แก่ กลุ่มเป้าหมายไม่สนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

๑.๒.๓ การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี

ครูบัญชีอาสาทั้งหมดจะได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ให้ทำหน้าที่ติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมาย

โดยครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๘ ติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายโดยการนัดรวม เป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง ร้อยละ ๔๖.๒ วางแผนการเข้าติดตามกระตุ้นจำนวน ๒ ครั้ง พร้อมกับ จัดเก็บข้อมูลตัวเลขในการติดตามกระตุ้นครั้งที่ ๒

ในการติดตามกระตุ้นทุกครั้ง ครูบัญชีอาสาส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๒.๓ จะให้คำแนะนำใน การจดบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย และเมื่อเข้าไปติดตามแล้วไม่พบกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๑.๕ ก็จะ นัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง

สำหรับแรงจูงใจ/ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจจัดทำบัญชี ครูบัญชีอาสาส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๘.๕ เห็นว่าได้แก่ การที่กลุ่มเป้าหมายสามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายได้ และสำหรับปัญหาที่พบ จากการติดตามกระตุ้น ส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๓.๑ เห็นว่าได้แก่ กลุ่มเป้าหมายไม่เห็นความสำคัญของการบันทึกบัญชี

๑.๒.๔ ประโยชน์ที่คิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับจากการจัดทำบัญชี

อันดับที่ ๑ รู้รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น

อันดับที่ ๓ และ ๔ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม

อันดับที่ ๕ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี

๑.๓ การกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ จะมอบหมายการกำกับ ดูแล/ติดตามโครงการฯ ให้แก่กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล ร้อยละ ๘๐.๐ มีการติดตามประเมินผล โครงการ โดยการลงพื้นที่ภาคสนามร่วมกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) และส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๐.๐ กำหนดเป้าหมายการติดตามประเมินผลไว้ ร้อยละ ๒๐ ของเป้าหมายทั้งหมด

๒. เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปิงปประมาณ ๒๕๕๖

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายตามโครงการฯ จำนวน ๒,๔๐๐ ราย ได้รับ แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๗๓๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕ สามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๒.๑ อยู่ในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ ๗๗.๒ เป็น กลุ่มเป้าหมายประเภทเกษตรกร ร้อยละ ๗๔.๐ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๓๕.๔ มีอายุระหว่าง ๕๐ - ๕๙ ปี ร้อยละ ๕๙.๘ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา และร้อยละ ๗๗.๒ มีอาชีพเกษตรกร

๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและผลของการจัดทำบัญชี

๒.๒.๑ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำบัญชี (ทำเป็น)

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๓ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือนในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๔๒ (เกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก) และส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๓ มีความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๒๖ (เกณฑ์ ปานกลาง)

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๕ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดบัญชีต้นทุน ประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๓๒ (เกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก) และส่วนใหญ่

ร้อยละ ๗๐.๓ มีความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๑๘ (เกณฑ์ปานกลาง)

๒.๒.๒ การจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

๒.๒.๒.๑ ลักษณะการจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๑.๑ มีการจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน (จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๔๒.๑ ของจำนวนที่จด และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๕๗.๙ ของจำนวนที่จด) และ ร้อยละ ๘๙.๕ มีการจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๓๗.๓ ของจำนวนที่จด และ จดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๖๒.๗ ของจำนวนที่จด)

๒.๒.๒.๒ สาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายจดบัญชีเป็นครั้งคราว และไม่ได้จดบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๔.๑ จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนเป็นครั้งคราว เนื่องจากลืมจด และร้อยละ ๔๔.๖ ไม่จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน เนื่องจากจดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่า รายรับ

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕.๘ จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพเป็น ครั้งคราว เนื่องมาจากลืมจด และร้อยละ ๓๓.๓ ไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เนื่องมาจากจดบัญชีแล้ว รายจ่ายมากกว่ารายรับ

๒.๒.๓ สมุดที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการจดบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๓.๐ จะจดบัญชีในสมุดบัญชีของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ เพราะเห็นว่า สมุดบัญชีของกรมฯ มีความเหมาะสมแล้ว

๒.๒.๔ ประโยชน์ของการจดบัญชี

อันดับที่ ๑ รู้รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น

อันดับที่ ๓ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม

อันดับที่ ๔ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้

อันดับที่ ๕ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำบัญชี

๒.๒.๕ แรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการทำบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๗.๕ สนใจจัดทำบัญชี เพราะเห็นว่า การจัดทำบัญชี จะมีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ทำให้ทราบรายรับ-รายจ่าย รองลงมาร้อยละ ๕๘.๘ เพราะว่าเป็นการสนอง งานตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๖ ความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจด บัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๘.๒ เห็นว่า การได้รับอบรม/สอนแนะบัญชีจาก เจ้าหน้าที่สำนักงาน/ครูบัญชีมีความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และร้อยละ ๒๘.๖ มีความพึงพอใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจดบัญชีจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ในระดับ ๘ คะแนน

๓. เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓.๑ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- การให้ความร่วมมือในการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้ารับการอบรม
- การให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีเป็นนโยบายระดับต้นๆ โดยบรรจุการจัดทำบัญชีไว้เป็น ๑ ใน ๑๗ เมนูที่จะชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามการทำบัญชีของเกษตรกรเป็นประจำทุกเดือน
- การขอความร่วมมือจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จัดส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ด้านบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในหลักสูตรต่างๆ

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรปรับปรุงหรือพัฒนา

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายควรชัดเจน และควรเริ่มจากกลุ่มคนเล็กๆ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทางบัญชีแต่ละประเภทให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม และควรเป็นเป้าหมายบูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน

๓.๒.๒ หลักสูตร

- ปรับเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และสามารถเข้าใจได้ง่าย
- วิทยากรที่ให้ความรู้ควรมีเทคนิคในการถ่ายทอดที่สามารถให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน

๓.๒.๓ วิธีการปฏิบัติงาน

- การจัดอบรมแต่ละครั้ง ไม่ควรเน้นจำนวนคนที่มากเกินไป และควรจัดแบบ workshop เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่กำกับดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และหลังเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- ต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การให้รางวัล สิ่งตอบแทน

๓.๒.๔ รูปแบบบัญชี

- รูปแบบบัญชี ไม่ควรเน้นว่าจะเป็นของหน่วยงานใด จะเป็นของกรมฯ หรือของ ธ.ก.ส. ก็ได้ แต่ขอให้ลงบัญชี และควรเป็นรูปแบบบัญชีที่เหมาะสมกับเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม

๓.๓ แนวทางหรือคำแนะนำเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. สำหรับการจัดทำโครงการเพื่อติดตามให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดทำบัญชีต่อเนื่อง ให้แก่สำนักงาน กปร. ทราบ เพื่อจัดทำโครงการสำหรับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ควรจัดทำโครงการที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงาน กปร. โดยผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเสนอของบกลาง

๔. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส./สตท.) ครูบัญชีอาสา และกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป) สามารถสรุป ได้ดังนี้

๔.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายที่ได้รับมีจำนวนมากเกินไป และค่อนข้างหายาก เนื่องจากกรมฯ ดำเนินโครงการติดต่อกันมาหลายปี เป้าหมายบางส่วนเลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วไปประกอบอาชีพอื่น และเกษตรกรแต่ละรายมีเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงทำให้นัดแนะกลุ่มเป้าหมายได้ยาก
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ครูบัญชีทำหน้าที่หลายด้าน จึงไม่มีเวลาในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนครูบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ และค่าตอบแทนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป และไม่มีสิ่งตอบแทนที่จูงใจ
- ◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 - ระบบงานและความชัดเจนของโครงการ โครงการและระบบงานขาดความชัดเจน และไม่กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน ว่าเป็นเกษตรกร เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป หรือได้ทุกประเภท
 - งบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอ
 - แผ่นพับ/สมุดบัญชี/สื่อการสอน ขาดแคลนสื่อการสอน และสมุดบัญชี
 - การบันทึกรายงานในระบบแผนผล/ฐานข้อมูลศูนย์ศึกษา ผ่านระบบ Intranet ของกรมฯ ระบบฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาฯ ไม่เป็นปัจจุบัน
 - อื่นๆ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานหลายด้าน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานโครงการฯ ได้อย่างเต็มที่

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ควรปรับลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายลง หรือใช้เป้าหมายเดียวกับศูนย์ศึกษาฯ และสำหรับกลุ่มเป้าหมายใหม่ ปีแรกควรเน้นบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และปีที่ ๒ เน้นบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ควรพัฒนาครูบัญชีอาสาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูบัญชีอาสาให้เหมาะสม และควรมีการจัดสวัสดิการให้ครูบัญชี เช่น ค่าครองชีพ ทำประกันอุบัติเหตุ
- ◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 - ระบบงานและความชัดเจนของโครงการ ควรมีเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน
 - งบประมาณ ควรปรับเพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น
 - แผ่นพับ/สมุดบัญชี/สื่อการสอน ควรจัดทำสื่อการสอน และสมุดบัญชีแจกจ่ายให้แก่สำนักงานฯ ทุกแห่งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
 - อื่นๆ ควรจัดสรรงบประมาณ สำหรับจ้างเหมาบริการประจำโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๒ ครูบัญชีอาสา

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายไม่ทำบัญชี เนื่องจากไม่เข้าใจการบันทึกบัญชี และไม่ให้ความสำคัญกับการจดบัญชี และพื้นที่โครงการกว้างมาก ทำให้การเข้าพบกลุ่มเป้าหมายต้องใช้เวลา

◆ ด้านครูบัญชีอาสา ควรให้เจ้าหน้าที่ของกรมฯ เข้าไปช่วยครูบัญชีสอนแนะการจัดทำบัญชีอย่างจริงจัง

◆ ด้านหน่วยงานอื่นๆ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

- ข้อเสนอแนะ

◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ต้องให้ความรู้และคำแนะนำเพิ่มเติม และควรใช้เวลาในการสอนแนะ/ติดตามแก่ครูบัญชีอาสาเพิ่มมากขึ้น

◆ ด้านครูบัญชีอาสา ควรพัฒนาครูบัญชีอาสาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น

◆ ด้านหน่วยงานอื่นๆ ควรประสานงานให้ผู้นำชุมชนบรรจุความรู้ด้านบัญชีในการประชุมหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง และควรมีการอบรมผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

๔.๓ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

- ปัญหาอุปสรรค

◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายไม่มาตามที่ได้นัดหมายไว้ เป้าหมายบางส่วนเป็นคนเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้ว และเป้าหมายไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชี ขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี

◆ ด้านบุคลากร ควบบุคลากรมีน้อย และมีการกิจหลายด้าน จึงไม่สามารถเข้าติดตามได้มาก

◆ ด้านงบประมาณ ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการติดตาม จึงต้องใช้งบประมาณจากผลิตที่ ๑

- ข้อเสนอแนะ

◆ ด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการติดตามโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๔ กลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป)

- ปัญหาอุปสรรค

◆ ด้านตนเอง ไม่มีเวลาในการจดบัญชี ขาดแรงจูงใจ รายจ่ายเยอะ ทำบัญชีแล้วเครียด จดบัญชีไม่ถูก เขียนหนังสือไม่ถูก และระยะเวลาการอบรมน้อยเกินไป เนื้อหาที่ได้รับในการอบรมไม่เพียงพอที่จะเข้าใจ

◆ ด้านครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ การติดตามกระตุ้นน้อยเกินไป และครูบัญชีอาสาอธิบายแล้วไม่เข้าใจ

◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวนหน้าสมุดและจำนวนบรรทัดน้อยเกินไป ไม่ครบ ๓๐ วัน

- ข้อเสนอแนะ

◆ ด้านครูบัญชีอาสา ต้องการให้เข้ามากระตุ้นติดตามบ่อยๆ และถ้าเป็นเจ้าหน้าที่กรมฯ จะอธิบายได้ดีกว่าครูบัญชี

◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรปรับจำนวนหน้าและบรรทัดให้มีครบ ๓๐ บรรทัด ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมบ่อยๆ ต้องการให้มีการแยกเป็นบัญชีแต่ละอาชีพ และต้องการให้มีการปรับสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพให้มีช่องเหมือนบัญชีครัวเรือน เช่น รายการค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรง

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกลุ่มติดตามและประเมินผล

จากการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ รวมถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงาน กลุ่มติดตามและประเมินผลมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านกลุ่มเป้าหมาย	
กรมฯ ดำเนินการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีให้แก่ เป้าหมายตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ประกอบกับเป้าหมายภายในศูนย์ศึกษาฯ บางพื้นที่ ได้ละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม ไปประกอบอาชีพอื่น เพิ่มขึ้น จึงทำให้การหาเป้าหมายใหม่ในปีถัดไป มีความยากลำบากมากขึ้น	๑. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอด เทคโนโลยีควรระบุและกำหนดคุณสมบัติของ เป้าหมายตามโครงการฯ ไว้ในโครงการและ ระบบงาน (Road Map) ให้ชัดเจน โดยเฉพาะ การขยายเป้าหมายจากหมู่บ้านบริวารรอบ ศูนย์ศึกษาฯ เป็นพื้นที่ส่วนขยายรอบศูนย์ศึกษาฯ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษา การพัฒนาฯ พร้อมทั้งทำการชี้แจงให้ สตส. ทราบ และปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน ๒. หากเป็นไปได้ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย สตส. ควรใช้เป้าหมายเดียวกันกับเป้าหมายของ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อความสะดวกในการ จัดหาเป้าหมายและการติดตามกระตุ้นการจัดทำ บัญชีร่วมกัน
ด้านการติดตามกระตุ้น	
จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรที่มีการจัดทำ บัญชี พบว่า ๑. การที่ครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้า มาติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชี หรือตรวจเยี่ยม เกษตรกรเป็นระยะ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยผลักดันให้ เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ๒. สำหรับกลุ่มเป้าหมายเดิมที่เคยได้รับการสอน แนะนำการจัดบัญชีไปแล้ว หากไม่มีครูบัญชีหรือ เจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้าติดตามกระตุ้นการจัดทำ บัญชีหรือตรวจเยี่ยม ก็จะไม่มีการจัดบัญชี หรือ จัดทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากขาดแรงกระตุ้นใน การจัดทำบัญชี	สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอด เทคโนโลยีควรปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน ดังนี้ ๑. ควรมอบหมายให้ครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่ ของ สตส. เข้ากระตุ้นติดตามการจัดทำบัญชีหรือ ตรวจเยี่ยมกลุ่มเป้าหมายใหม่ หลังได้รับการสอน แนะนำการจัดทำบัญชีอย่างน้อยเดือนเว้นเดือน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม การจัดทำบัญชี อย่างต่อเนื่อง ๒. ควรมีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่จ้างเหมาบริการเพื่อ ทำหน้าที่ในการเข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเดิม ที่เคยได้รับการสอนแนะนำการจัดบัญชีไปแล้ว อย่างน้อยติดต่อกัน เป็นเวลา ๒ - ๓ ปี ๓. ควรจัดให้มีการประกวดเกษตรกรดีเด่น ด้านการจัดทำบัญชีต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านระบบงานและฐานข้อมูล	
๑. การที่กรมฯ ขยายเป้าหมายจากเกษตรกรสู่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ทำให้ สตส. ที่มีปัญหาในการหาเป้าหมายที่เป็นเกษตรกร ได้ขยายเป้าหมายการสอนและการจัดทำบัญชีไปสู่นักเรียนและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสอนและการจัดทำบัญชีต้นกล้าหรือบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนให้แก่ผู้ปกครอง แต่ไม่สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้ซึ่งตัวชี้วัดของโครงการกำหนดให้เป้าหมายตามโครงการฯ ร้อยละ ๒๐ สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้ ๒. กรมฯ มีฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แต่ในการรายงานผลข้อมูลยังไม่มีเชื่อมโยงกันระหว่างฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ กับระบบแผนผลการปฏิบัติงานฯ (Cad_Plan๕๖) จึงทำให้ต้องเสียเวลาในการรายงานข้อมูลทั้ง ๒ ระบบ ๓. แบบเก็บข้อมูลติดตามการจัดทำบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย ไม่มีความชัดเจน โดย สตส. บางแห่งจะให้แบบเก็บข้อมูลจากโครงการพัฒนาภูมิปัญญาทางบัญชีสู่ต้นทุนอาชีพ (แบบติดตามบท.๗) และบางแห่งใช้แบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	๑. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรทบทวนและกำหนดตัวชี้วัดของโครงการฯ ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ขยายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนและเยาวชน ควรวัดที่ความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นกล้า และประชาชนทั่วไปควรวัดที่ความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน มากกว่าที่จะวัดจากสามารถในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพทั้งหมด ๒. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรดำเนินการ ดังนี้ ๒.๑ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และระบบแผนผลการปฏิบัติงานฯ (Cad_Plan ๕๗) เพื่อไม่ให้ สตส. ต้องรายงานข้อมูลซ้ำซ้อน อีกทั้งจะช่วยประหยัดเวลาในการทำงาน และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ๒.๒ จัดทำรายงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Mis) โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประกอบการรายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ และตามตัวชี้วัดต่าง ๆ พร้อมทั้งควรมอบหมายสิทธิ์การเข้าใช้งานระบบฐานข้อมูลฯ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ๓. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยีควรกำหนดแบบเก็บข้อมูลติดตามการจัดทำบัญชี สำหรับโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา โดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของ สตส.

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านสมุดบัญชี	
จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรที่มีการจัดทำบัญชี พบว่า เกษตรกรบางส่วนจะเลือกจดเฉพาะบัญชีประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น หากมีการจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนแล้ว ก็จะไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ หรือหากจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ก็จะไม่จดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และนอกจากนี้ เกษตรกรยังต้องการให้กรมฯ แยกระหว่างสมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพออกจากกัน	สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพถ.) อาจพิจารณาทบทวนความเหมาะสมในการแยกเล่มสมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อความคุ้มค่า รวมทั้งจำนวนในการจัดพิมพ์ให้เพียงพอกับกลุ่มเป้าหมาย และทันต่อช่วงเวลาในการดำเนินการสอนแนะของสำนักงาน
ด้านครูบัญชี	
ในบางพื้นที่เจ้าหน้าที่ของ สตส. จะเข้าดำเนินการสอนแนะการจัดทำบัญชีการติดตามกระตุ้น และจัดเก็บข้อมูลการจัดทำบัญชีจากเป้าหมายเองทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีครูบัญชีอาสาในพื้นที่โครงการฯ	สตส. ควรสร้างและพัฒนาครูบัญชีอาสาที่อยู่ในพื้นที่โครงการฯ เพื่อทำหน้าที่สอนแนะการจัดทำบัญชีการติดตามกระตุ้น และจัดเก็บข้อมูลการจัดทำบัญชีของเป้าหมาย
ด้านบุคลากรกรมฯ	
กรมฯ ได้มอบหมายให้กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผลของ สตท.๑ - ๑๐ เป็นผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษา การพัฒนาฯ แต่ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดซึ่งมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ยังขาดทักษะและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านติดตามและประเมินผลโครงการ	กรมฯ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรดังกล่าวที่เกี่ยวข้อง ให้กับผู้รับผิดชอบด้านการติดตามและประเมินผลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแบบครบวงจร (ประมาณ ๑๐ วัน) ช่วงไตรมาส ๑- ๒ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
ด้านอื่นๆ	
๑. นอกจากการปฏิบัติงานตามแผนงานปกติแล้ว สตส.จันทบุรี ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ในการจัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร ผู้ปกครองและนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จำนวน ๓ โครงการ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของสำนักงานฯ มีความใกล้ชิดกับเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มากยิ่งขึ้น	๑.๑ สตส. ที่อยู่ในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาฯ ซึ่งได้แก่ สตส.ฉะเชิงเทรา, เชียงใหม่, สกลนคร, นราธิวาส และเพชรบุรี อาจจะมีการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ อาจจะประสานงานกับ สตส.จันทบุรี เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำในการจัดทำโครงการ

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่าทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีความยินดีที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของ สตส. โดยให้จัดทำเป็นโครงการพร้อมชี้แจงเหตุผลขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด ๒. จากการเข้าติดตามการปฏิบัติงานของ สตส. นราธิวาส พบว่า มีเพียงศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทอง ฯ เพียงแห่งเดียวที่มีการบรรจุ การจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็น 1 ใน 17 บัญชีหลักทางวิชาการที่ศูนย์ศึกษาฯ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของโครงการฯ	๑.๒ สตส. ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ จากการดำเนินโครงการให้แก่ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในพื้นที่รับทราบด้วย เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข หรือเพื่อขอรับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ๒. สตส. ควรประสานงานกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ เพื่อขอบรรจุการจัดทำบัญชีครัวเรือนไว้เป็น หนึ่งในกิจกรรมหลักของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทอง ฯ ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานของกรมฯ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของกรมฯ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของ สตส. ได้รับการยอมรับและเกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

คำนำ

การศึกษาข้อมูล เรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครุบัญชี เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ซึ่งเนื้อหาสาระของรายงานฉบับนี้ประกอบด้วยบทที่ ๑ บทนำ บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และระบบงานที่เกี่ยวข้อง บทที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ ๔ สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ซึ่งกลุ่มติดตามและประเมินผล หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ต่อไป

กลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
กันยายน ๒๕๕๖

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
คำนำ	ญ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การศึกษา	๑
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๒
๑.๔ วิธีการศึกษา	๒
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ นิยามศัพท์	๓
๑.๗ คณะผู้จัดทำ	๓
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และระบบงานที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์	๔
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	๕
๒.๓ แนวคิดด้านการทำบัญชี	๖
๒.๔ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖	๗
บทที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๓.๑ เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครูบัญชี	๑๐
๓.๒ เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖	๒๓
๓.๓ เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๓๐
๓.๔ เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖	๓๒
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ สรุปผลการศึกษา	๓๕
๔.๒ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มติดตามและประเมินผล	๔๒
บรรณานุกรม	
ความรู้สึกละเมือได้ทำบัญชี	๔๘

ภาคผนวก

๑	แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ สตส.	๖๗
๒	แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับครูบัญชี	๗๓
๓	แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ สตท.	๗๙
๔	แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ	๘๐
๕	แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย	๘๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงกิจกรรมการมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน	๑๑
๒	แสดงกิจกรรมการคัดเลือกและประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย	๑๑-๑๒
๓	แสดงกิจกรรมสอนแนะการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย	๑๓
๔	แสดงกิจกรรมติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย	๑๓-๑๔
๕	แสดงข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสา	๑๖-๑๗
๖	แสดงกิจกรรมการสอนแนะการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชีอาสา	๑๗-๑๘
๗	แสดงกิจกรรมติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี	๑๙-๒๐
๘	แสดงประโยชน์ที่คิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับจากการจัดทำบัญชี (เรียงลำดับ)	๒๑
๙	แสดงการกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)	๒๒
๑๐	แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	๒๓-๒๔
๑๑	แสดงระดับความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำบัญชี	๒๕
๑๒	แสดงลักษณะการจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย	๒๖
๑๓	แสดงสาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายจดบัญชีเป็นครั้งแรก	๒๖
๑๔	แสดงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้จดบัญชี	๒๗
๑๕	แสดงสมุดที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการจดบัญชี	๒๗
๑๖	แสดงอันดับประโยชน์ของการจดบัญชี (เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง)	๒๘
๑๗	แสดงแรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการทำบัญชี	๒๙
๑๘	แสดงความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้	๒๙

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	๔
๒	แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ปัญหาพื้นฐานของเกษตรกรไทยนั้น จะวนเวียนอยู่กับเรื่องของปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาเรื่องที่ทำกิน ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปัญหาดินเสื่อม ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ฯลฯ และปัญหาเรื่องความรู้พื้นฐานในด้านการทำเกษตรกรรมเป็นเรื่องหลัก ซึ่งในแต่ละภูมิภาคของประเทศก็มีปัญหา "เฉพาะ" แตกต่างกันไป ตามแต่ละสภาพทางภูมิศาสตร์ และเพื่อที่จะให้เกษตรกรในพื้นที่และในภูมิภาคนั้นๆ มีโอกาสได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการแก้ปัญหาจากของจริง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้น ในภูมิภาคทั่วประเทศไทย จำนวน ๖ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จังหวัดสกลนคร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จังหวัดนราธิวาส เพื่อให้สถานที่นี้เป็นแหล่งรวบรวมสรรพวิชา การค้นคว้า ทดลอง และสาธิต ทางด้านเกษตรกรรม เป็นระบบบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว (one stop services for the farmers) ที่บริการแก่ประชาชนและเกษตรกรเป็นเสมือน "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติของการพัฒนาที่มีชีวิต" รวมทั้งนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไปขยายผลไปสู่ "คน" เพื่อให้นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างยั่งยืน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบในการเสริมสร้างความรู้ด้านการบัญชีแก่เกษตรกร เกษตรกร และประชาชนทั่วไป ให้มีความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการนำความรู้จากการบันทึกบัญชีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยกรมฯ เข้าดำเนินการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร เกษตรกร และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ดำเนินโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ทั้ง ๖ ศูนย์ มาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๘ และในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ กรมฯ มีเป้าหมายในการดำเนินการทั้งสิ้น ๒,๔๐๐ คน

ดังนั้น กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ จึงกำหนดให้มีการติดตามผลการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ขึ้นเพื่อรับทราบสภาพข้อเท็จจริง ผลสัมฤทธิ์การดำเนินโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำเสนอข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้บริหารรับทราบต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การศึกษา

๑) เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครูบัญชี

๒) เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๓) เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

๑) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย :

- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) จำนวน ๖ แห่ง และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท.) จำนวน ๕ แห่ง

- ครูบัญชีอาสาที่ปฏิบัติงานตามโครงการ
- เจ้าหน้าที่ของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมโครงการ

๒) ขอบเขตด้านพื้นที่ : ๖ จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา, จันทบุรี, สกลนคร, เชียงใหม่, นราธิวาส และเชียงใหม่

๓) ขอบเขตด้านเวลา : เดือนพฤษภาคม - กันยายน ๒๕๕๖

๔) ขอบเขตด้านเนื้อหา/เอกสาร : เอกสารรายละเอียดโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๑.๔ วิธีการศึกษา

๑) รูปแบบการศึกษา :

- การวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายจากแบบสัมภาษณ์
- การวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายจากแบบสอบถาม

๒) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง :

- เจ้าหน้าที่และครูบัญชี (ถ้ามี) ที่ปฏิบัติงานตามโครงการฯ ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ฉะเชิงเทรา, จันทบุรี, สกลนคร, เชียงใหม่, นราธิวาส และเชียงใหม่ จำนวน ๖ คน
- เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแล/ติดตามโครงการฯ ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๒, ๕, ๗, ๙ และ ๑๐ จำนวน ๕ คน

- เจ้าหน้าที่ของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๖ คน
- เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา, จันทบุรี, สกลนคร, เชียงใหม่, นราธิวาส และเชียงใหม่ (สำหรับรับการสัมภาษณ์ จังหวัดละประมาณ ๑๐ คน และที่เหลือสำหรับการทดสอบแบบสอบถาม ขึ้นอยู่กับความสะดวกและดุลยพินิจของสำนักงานฯ)

๓) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา : แบบสอบถามจำนวน ๕ แบบ ได้แก่

- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ สตส.

- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ สตท.

- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป

- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ ครูบัญชี (กรณีที่ สตส.ให้ครูบัญชีเป็นผู้สอนแนะ/ติดตาม)

- แบบประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ สำหรับ เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔) การเก็บรวบรวมข้อมูล :

- ข้อมูลปฐมภูมิจากการรวบรวมข้อมูลภาคสนามและจากการทดสอบแบบสอบถาม
- ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารการปฏิบัติงานและคู่มือต่างๆ

๕) การวิเคราะห์ข้อมูล : โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการ สำหรับปีงบประมาณถัดไป ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

๒. สามารถนำปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่ได้รับ เสนอต่อผู้บริหารกรมฯ กระทรวงฯ และ สำนักงาน กปร. เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

๑.๖ นิยามศัพท์

กรมฯ	หมายถึง	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
สตส.	หมายถึง	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (จังหวัด)
สตท.	หมายถึง	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ (ภาค)
โครงการฯ/	หมายถึง	โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
โครงการศูนย์ศึกษาฯ		ปีงบประมาณ ๒๕๕๖
ครูบัญชีอาสา	หมายถึง	บุคคลภายนอกที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ปฏิบัติงานแทนในการสอนแนะการจัดทำบัญชี การกระตุ้นติดตามและจัดเก็บข้อมูลจากการจัดทำบัญชี
เจ้าหน้าที่ศูนย์	หมายถึง	เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑.๗ คณะผู้จัดทำ

นางสาวอรุณี	วงศ์ราชน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายกานตพงศ์	รอดสิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวสลักจิตร์	โอฬารกิจกุลชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวธีรารัตน์	อุปญญ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นางสาวสุวรรณี	มะปูละ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และระบบงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีแนวคิด ระบบงาน และระบบงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

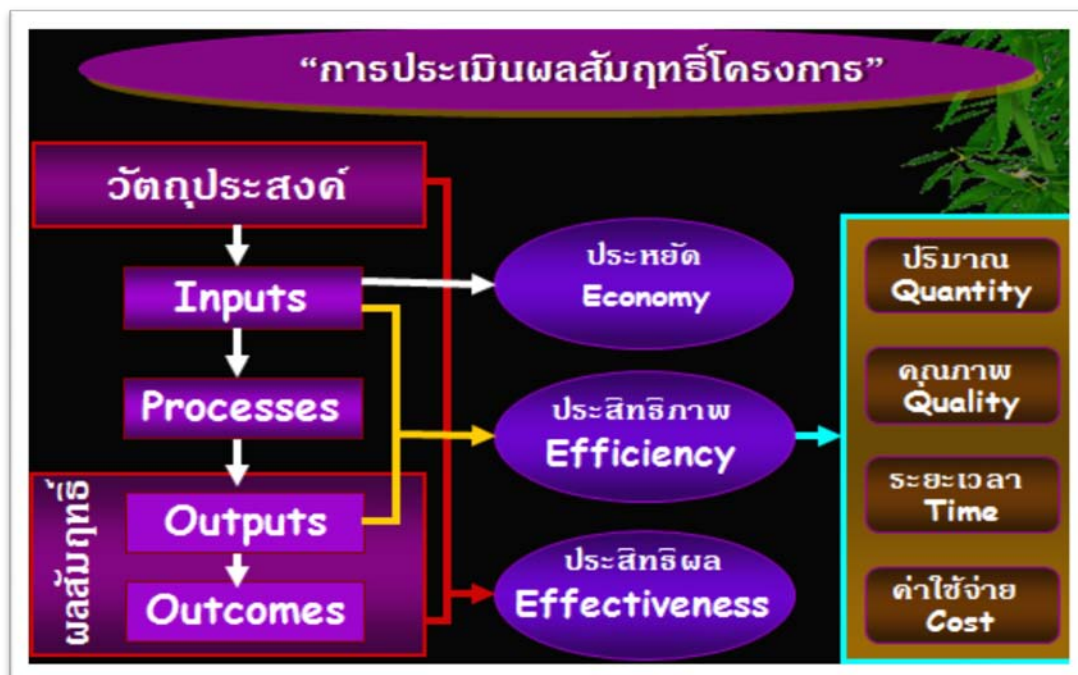
๑. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์
๒. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
๓. แนวคิดด้านการทำบัญชี
๔. โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์

การประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการวัดผลความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานในภาพรวมและงานแต่ละด้านของหน่วยงาน และเป็นเครื่องมือในการกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน/การใช้ทรัพยากรของหน่วยงานให้เป็นอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

- ประเด็นการประเมินผล ได้แก่ ความประหยัด/ความคุ้มค่า (Economy) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ ประสิทธิผล (Effectiveness)

- ตัวชี้วัดการดำเนินงาน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Output และ Outcome) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact)

ภาพที่ ๑ : กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง :

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้ พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจ ขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗)

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่ง ที่ สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และ ทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอดเยี่ยม แต่เรามี ความพอยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพอยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอด ยิ่งยวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗)

“...เมื่อปี ๒๕๑๗ วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พมีพอกิน พมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจ พอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่ม จะเป็นไม่พมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...” (๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความ พอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความ ระมัดระวังอย่างยิ่ง ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและ ผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี **เงื่อนไข** ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่ จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ภาพที่ ๒ : แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓ แนวคิดด้านการทำบุญซี

“ทำบุญซีให้เห็นว่าสมดุลไม่ขาดทุน ถ้าทุกคนสามารถที่จะทำให้พอดีไม่ขาดทุนประเทศชาติไม่ขาดทุนแน่ และประเทศชาติขาดทุนอย่างนี้ ไม่ขาดทุน อยู่รอด ข้อสำคัญเป็นอย่างนี้ ที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่ทำพอเพียงในการบริโภค แต่ให้พอเพียงในการมีชีวิตอยู่บางคนก็อาจจะรวยได้ทีเดียว” **พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ว่าด้วยการทำบุญซี** เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑

“การฝึกหัดเด็กนักเรียนในเรื่องสหกรณ์ ทำให้เด็กได้ฝึกหัดทักษะหลายอย่าง คือ หัดมาประชุมกัน ใช้เหตุผลโต้เถียงกัน อันเป็นการฝึกหัดการอยู่ในสังคมประชาธิปไตย

เมื่อประชุมกันก็ให้มีการจดบันทึกการประชุม เป็นการฝึกหัดเขียนหนังสือ ฝึกหัดขาย เมื่อขายต้องรู้จักการทำบุญซีซึ่งก็เป็นอีกวิชาหนึ่งในหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์

เรื่องบุญซีนี้ข้าพเจ้าเห็นว่ามีค่ามาก เพราะช่วยฝึกความละเอียดถี่ถ้วน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น เขียนผิดแล้วจะลบไม่ได้ ต้องขีดฆ่า แล้วเซ็นชื่อกำกับ...”

ใจความตอนหนึ่งของบทความพระราชนิพนธ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในหนังสือ “๔๐ ปีโรงเรียน ดชด. ” เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๙

นภาพร ลิขิตวงศ์ขจร (๒๕๕๐ : ๒๕) การทำบัญชีครัวเรือน ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อแนวทางสู่ความพอเพียง ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้จักประมาณตนเอง มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ มีสติในการดำรงชีวิต ซึ่งการวางแผนที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีการจดบันทึกข้อมูลที่ต้องการ มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครัวเรือน เพื่อจัดทำเป็นบัญชีครัวเรือน และนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาหาวิธีการเพิ่มรายรับและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เกิดความพอดี หากมีส่วนที่เหลือก็ให้เก็บไว้ออมเพื่อใช้ในอนาคต

อัจฉรา เคียงวิลรัตน์ (๒๕๕๕) การทำบัญชีครัวเรือนหรือการบันทึกรายรับจ่ายประจำวัน ประจำเดือนว่า มีรายรับจ่ายจากแหล่งใดบ้าง จำนวนเท่าใด มีรายจ่ายอะไรบ้าง จำนวนเท่าใด ในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ เดือน และปี เพื่อจะเห็นภาพรวมว่า ตนเองและครอบครัวมีรายรับเท่าใด รายจ่ายเท่าใด คงเหลือเท่าใด หรือเงินไม่พอใช้เท่าใด คือ รายรับมากกว่ารายจ่าย หรือรายจ่ายมากกว่ารายรับ และสำรวจว่ารายการใดจ่ายน้อย จ่ายมาก จำเป็นมาก จำเป็นน้อย จำเป็นน้อย อาจลดลง จ่ายเฉพาะที่จำเป็นมาก เช่น ซื้อกับข้าว ซื้อยา ซื้อเสื้อผ้า ซ่อมแซมบ้านการศึกษา เป็นต้น ส่วนรายจ่าย ที่ไม่จำเป็น ให้ลด ละ เลิก เช่น ซื้อบุหรี่ยี่ห้อ เล่นการพนัน เป็นต้น เมื่อนำรายรับ รายจ่าย มาบวกลบกันแล้วขาดดุลเกินดุลเท่าใด เมื่อเห็นตัวเลขจะทำให้เราคิดว่าสิ่งไม่จำเป็นนั้น มีมากมีน้อย สามารถลดได้หรือไม่ เลิกได้หรือไม่ ถ้าลดไม่ได้จะเกิดอะไรกับตัวเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศ หากเราวางแผนการรับมือกับการจ่ายเงินของตนเองได้ เท่ากับว่ารู้จักความเป็นคน ได้พัฒนาตนเองให้เป็นคนมีเหตุ มีผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ เป็นคนรักตนเอง รักครอบครัวชุมชน รักประเทศ จึงเห็นได้ว่าการทำบัญชีครัวเรือนในเรื่องรายรับรายจ่าย ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง

๒.๔ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๑) หลักการและเหตุผล

ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษา การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้นตามภูมิภาคทั่วประเทศจำนวน ๖ ศูนย์ โดยให้เป็นสถานที่ที่ให้ "การศึกษา" และให้ "การพัฒนา" ไปพร้อมกันโดยมีวัตถุประสงค์หลักที่เป็นหัวใจของการจัดตั้งศูนย์ศึกษา การพัฒนา คือ ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมแต่ละท้องถิ่น เป็นแหล่งผสมผสานทางวิชาการและการปฏิบัติที่นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติและประชาชนใช้แลกเปลี่ยน สื่อบรรยายและถ่ายทอดความรู้ เป็นแบบจำลองของพื้นที่ที่มีการพัฒนาแบบผสมผสานทุกสาขาในลักษณะสหวิทยาการ และมีการบริหารที่เป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอน มีการประสานงานและประสานการดำเนินงานที่มีเอกภาพและเป็น ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จในลักษณะของ "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" รวมทั้งนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ขยายผลไปสู่ "คน" เพื่อให้นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างยั่งยืน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบในการเสริมสร้างความรู้ด้านการบัญชีแก่เกษตรกร เกษตรกร และประชาชนทั่วไป จึงจัดทำโครงการอบรมสอนแนะนำ การจัดทำบัญชีให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านบริวารของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ รวม ๖

ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน ศูนย์ศึกษา การพัฒนาภูพาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายและขยายผลไปสู่เยาวชน เพื่อให้เกษตรกรและเยาวชนมีการพัฒนาความรู้ด้านบัญชีตลอดจนมีความสามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการวางแผนประกอบอาชีพของตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้แก่ตนเองและชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

๒) วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนการประกอบอาชีพ

๒.๒ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ สามารถจำแนกรายรับ - รายจ่ายในครัวเรือน รายได้ และค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพได้

๒.๓ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนจากการประกอบอาชีพได้อย่างสม่ำเสมอ

๓) เป้าหมาย

ดำเนินการจัดอบรมหรือสอนแนะนำการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร/เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่ดำเนินโครงการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวม ๖ ศูนย์ จำนวน ๒,๔๐๐ คน ให้มีความรู้ สามารถจัดทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้ และจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ

๔) วิธีดำเนินการ

๔.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการ

(๑) จัดทำแผนอบรมและแจ้งให้กลุ่มเป้าหมายทราบ

(๒) เตรียมอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชี เพื่อทำหน้าที่ติดตามสอนแนะนำ

(๓) สอนแนะนำการจัดทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือนให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

(๔) สอนแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการอบรมสอนแนะนำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือนและมีความพร้อมในการเรียนรู้

(๕) อาสาสมัครเกษตรด้านบัญชีติดตามสอนแนะนำกลุ่มเป้าหมาย ๒ ครั้ง และเก็บข้อมูลตัวเลขการบันทึกบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือนของกลุ่มเป้าหมาย

(๖) คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการเป็น "เกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่"

(๗) บันทึกฐานข้อมูลเกษตรกรในระบบฐานข้อมูลของโครงการฯ และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่กรมฯ กำหนด

๔.๒ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๒ , ๕ , ๗ , ๘ และ ๑๐ ติดตามตรวจเยี่ยมเกษตรกรในโครงการเป็นครั้งคราว ประมาณปีละ ๑ ครั้ง

๔.๓ ส่วนกลางกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานพร้อมกับสนับสนุนเอกสารแผ่นพับ สมุดบัญชี และสื่อการสอน รวมทั้งติดตามประเมินผลความสำเร็จของโครงการฯ

๕) พื้นที่ดำเนินการและจำนวนกลุ่มเป้าหมาย

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน	จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน ๔๐๐ คน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน	จังหวัดจันทบุรี	จำนวน ๔๐๐ คน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน	จังหวัดสกลนคร	จำนวน ๖๐๐ คน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้	จังหวัดเชียงใหม่	จำนวน ๖๙๐ คน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอ	จังหวัดนราธิวาส	จำนวน ๑๕๐ คน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย	จังหวัดเพชรบุรี	จำนวน ๑๖๐ คน

๖) ผู้ดำเนินการ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ฉะเชิงเทรา
 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จันทบุรี
 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สกลนคร
 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่
 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส
 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เพชรบุรี

๗) ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๘) งบประมาณโครงการ

งบประมาณจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๙) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนบัญชีรับ – จ่ายในครัวเรือน มีความรู้เรื่องรายรับ รายจ่าย และสามารถทำบัญชีได้

๙.๒ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ มีความรู้เรื่องการคำนวณรายได้และค่าใช้จ่ายจากการประกอบอาชีพและสามารถทำบัญชีได้

๙.๓ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนบัญชีเห็นประโยชน์จากการจัดทำบัญชี

๑๐) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับการสอนบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพสามารถทำบัญชีได้ ร้อยละ ๒๐ ของเป้าหมายตามโครงการ

บทที่ ๓

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครูบัญชี

๒) เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๓) เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔) เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

โดยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการทดสอบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด (สตส.) จำนวน ๖ แห่ง เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) จำนวน ๕ แห่ง ครูบัญชีผู้ได้รับการมอบหมายงานในพื้นที่ ๖ จังหวัด เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และเกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไปเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

๑. เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครูบัญชี

๑.๑ การดำเนินงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มอบหมายให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) จำนวน ๖ แห่ง ซึ่งได้แก่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สกลนคร เชียงใหม่ นราธิวาส และเพชรบุรี เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ทั้ง ๖ แห่ง ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีเป้าหมายดำเนินการอบรมให้ความรู้การจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่โครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น ๒,๔๐๐ คน ซึ่งมีกิจกรรมดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ การมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ ๑ แสดงกิจกรรมการมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	N = ๖ สตส.	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. การมอบหมายงาน		
▪ มอบหมายเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ	๑	๑๖.๗
▪ มอบหมายเจ้าหน้าที่หลัก และมีผู้ช่วยดำเนินการ		
- จำนวน ๒ คน	๓	๕๐.๐
- จำนวน ๓ คน	๒	๓๓.๓
๒. การวางแผนการปฏิบัติงาน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ วางแผนร่วมกันภายในสำนักงาน	๑	๑๖.๖๗
▪ วางแผนเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๓	๕๐.๐๐
▪ วางแผนร่วมกับครูบัญชี	๔	๖๖.๖๗
▪ วางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ	๓	๕๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ แสดงกิจกรรมการมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน ดังนี้

- กิจกรรมการมอบหมายงาน

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓.๓ หรือจำนวน ๕ แห่ง มีการมอบหมายการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่หลักและมีผู้ช่วยดำเนินการ จำนวนรวม ๒ - ๓ คน

- กิจกรรมการวางแผนการปฏิบัติงาน

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) จะมีการวางแผนการปฏิบัติงานมากกว่า ๑ วิธี ขึ้นไป โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๖๗ หรือจำนวน ๔ แห่ง วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับครูบัญชีอาสา รองลงมา ร้อยละ ๕๐.๐๐ วางแผนการปฏิบัติงานเฉพาะแต่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากันกับ สำนักงานฯ ที่วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ

๑.๑.๒ การคัดเลือกและประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ ๒ แสดงกิจกรรมการคัดเลือกและประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรม	N = ๖ สตส.			
	ลำดับ ๑	ลำดับ ๒	ลำดับ ๓	ลำดับ ๔
๑. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (เรียงลำดับ)				
▪ เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ เป็นผู้คัดเลือกให้	-	๑๐๐.๐ (๑)	-	-
▪ คัดเลือกร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ	๘๐.๐ (๔)	-	๒๐.๐ (๑)	-
▪ ผู้นำชุมชน/อบต. เป็นผู้คัดเลือกให้	-	๕๐.๐ (๑)	๕๐.๐ (๑)	-
▪ ครูบัญชีเป็นผู้คัดเลือก	๓๓.๓ (๑)	-	๖๖.๗ (๒)	-
▪ สำนักงานฯ พิจารณาเลือกเอง	๒๐.๐ (๑)	๖๐.๐ (๓)	๒๐.๐ (๑)	-

ตารางที่ ๒ (ต่อ) แสดงกิจกรรมการคัดเลือกและประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรม	N = ๖ สตส.			
	ลำดับ ๑	ลำดับ ๒	ลำดับ ๓	ลำดับ ๔
๒. การประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)				
▪ สำนักงานฯ เป็นผู้ประสานงาน โดย (เรียงลำดับ)	๖ (๑๐๐.๐)			
- ทำหนังสือแจ้ง	๓๓.๓ (๑)	๓๓.๓ (๑)	-	๓๓.๓ (๑)
- โทรศัพท์	๑๐๐.๐ (๔)	-	-	-
- ไปด้วยตนเอง	๒๐.๐ (๑)	๖๐.๐ (๓)	๒๐.๐ (๑)	-
- ร่วมกับผู้คัดเลือก (เจ้าหน้าที่ศูนย์ ผู้นำชุมชน ครูบุญชี)	(๔๐.๐) ๒	-	๖๐.๐ (๓)	-
▪ ให้ผู้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (เจ้าหน้าที่ศูนย์ ผู้นำชุมชน ครูบุญชี) เป็นผู้ประสานงานให้ทั้งหมด	๔ (๖๖.๗)			
▪ ให้สหกรณ์เป็นผู้ประสานกับกลุ่มเป้าหมาย	-			

จากตารางที่ ๒ แสดงกิจกรรมการคัดเลือกและการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- กิจกรรมการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ จะมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน และมากกว่า ๑ วิธีการขึ้นไป โดยสามารถเรียงลำดับ ได้ดังนี้

ลำดับที่ ๑ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ หรือจำนวน ๔ แห่ง ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ

ลำดับที่ ๒ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๐ หรือจำนวน ๓ แห่ง ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยสำนักงานฯ เป็นผู้พิจารณาเอง

ลำดับที่ ๓ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๗ หรือจำนวน ๒ แห่ง ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยให้ครูบุญชีเป็นผู้คัดเลือกให้

- กิจกรรมประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ มีวิธีประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายมากกว่า ๑ วิธีการขึ้นไป โดยพบว่า สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทุกแห่ง จะประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเอง โดยการประสานงานผ่านทางโทรศัพท์ และรองลงมาร้อยละ ๖๖.๗ จะให้ผู้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (เจ้าหน้าที่ศูนย์/ผู้นำชุมชน/ครูบุญชี) เป็นผู้ประสานงานให้ทั้งหมด

๑.๑.๓ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ ๓ แสดงกิจกรรมสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรม	N = ๖ สตส.	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. การสอนแนะ		
▪ มอบหมายครูบัญชีดำเนินการ แต่มีเจ้าหน้าที่ของ สตส. เป็นผู้ช่วย	๒	๓๓.๓
▪ สำนักงานฯ ดำเนินการเองทั้งหมด	๒	๓๓.๓
▪ สำนักงานฯ ดำเนินการเอง โดยมีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย	๒	๓๓.๓
๒. วิธีการสอนแนะกลุ่มเป้าหมาย	N = ๔ สตส.	
<i>(กรณีสำนักงานฯ ดำเนินการเองหรือมีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย)</i>		
▪ สอนแบบตัวต่อตัว	-	
▪ สอนแบบจัดเป็นกลุ่มย่อย	๑	๒๕.๐
▪ สอนแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม	๓	๗๕.๐

จากตารางที่ ๓ แสดงกิจกรรมสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- กิจกรรมสอนแนะ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๓.๓ หรือจำนวน ๒ แห่ง จะดำเนินการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายโดยมอบหมายให้ครูบัญชีดำเนินการ แต่มีเจ้าหน้าที่ของ สตส. เป็นผู้ช่วย ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากันกับที่สำนักงานฯ ดำเนินการทั้งหมด และสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองแต่มีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย

- วิธีการสอนแนะกลุ่มเป้าหมาย *(เฉพาะกรณี สำนักงานฯ ดำเนินการเองหรือมีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย)*

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ที่ดำเนินการสอนแนะเอง หรือมีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย มีจำนวน ๔ แห่ง โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕.๐ หรือจำนวน ๓ แห่ง ใช้วิธีการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่ โดยจัดเหมือนลักษณะการจัดอบรม ส่วนที่เหลือจะใช้วิธีการสอนแนะแบบกลุ่มย่อย

๑.๑.๔ การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ ๔ แสดงกิจกรรมติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรม	N = ๖ สตส.	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชี		
▪ มอบหมายครูบัญชีดำเนินการทั้งหมด	๔	๖๖.๗
▪ สำนักงานฯ ดำเนินการเองทั้งหมด	๑	๑๖.๗
▪ สำนักงานฯ ดำเนินการเองบางส่วน ที่เหลือมอบหมายครูบัญชี	๑	๑๖.๗

ตารางที่ ๔ (ต่อ) แสดงกิจกรรมติดตามกระตุนการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรม	N = ๖ สตส.	
	จำนวน	ร้อยละ
เฉพาะกรณี สำนักงานฯ เป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด/บางส่วน	N = ๒ สตส.	
๒. ส่วนใหญ่ สำนักงานฯ มีวิธีการติดตามกระตุน โดย		
▪ เข้าไปติดตามเป็นรายบุคคลที่บ้าน	๑	๕๐.๐
▪ นัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง	-	-
▪ เข้าไปติดตามในคราวที่มีการจัดประชุมในหมู่บ้าน	๑	๕๐.๐
๓. จำนวนครั้งในการวางแผนเข้าติดตาม		
▪ จำนวน ๑ ครั้ง	-	-
▪ จำนวน ๒ ครั้ง	๒	๑๐๐.๐
๔. วิธีการเข้าติดตามและเก็บข้อมูล		
▪ เข้าไปติดตาม ๒ ครั้ง และจัดเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งที่ ๒	๒	๑๐๐.๐
▪ เข้าไปติดตามและเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งเดียว	-	-
๕. สิ่งที่ทำในการเข้าติดตามกระตุนและเก็บข้อมูล		
(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ เรียกดูสมุดบัญชี	๒	๑๐๐.๐๐
▪ ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึก	๒	๑๐๐.๐๐
▪ ให้คำแนะนำในการจดบัญชี	๒	๑๐๐.๐๐
▪ คัดลอกข้อมูลจากสมุดลงในแบบติดตามของสำนักงานฯ	-	-
▪ ช่วยวิเคราะห์และวางแผนการใช้จ่ายให้แก่กลุ่มเป้าหมาย	-	-
๖. แบบที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการเข้าติดตาม		
▪ แบบเก็บข้อมูลตามโครงการพัฒนาภูมิปัญญาฯ (แบบติดตาม บท.๗)	๑	๕๐.๐
▪ สำนักงานฯ กำหนดแบบขึ้นเอง	-	-
▪ แบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ	๑	๕๐.๐
๗. วิธีดำเนินการ กรณีที่เข้าไปติดตามแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย		
▪ เดินทางกลับ (วันหลังค่อยมาใหม่)	-	-
▪ เก็บข้อมูลจากสมุดบัญชีกลุ่มเป้าหมาย โดยขอจากคนที่อยู่ในบ้าน	-	-
▪ นัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง	๒	๕๐.๐

จากตารางที่ ๔ แสดงกิจกรรมติดตามกระตุนการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- กิจกรรมติดตามกระตุนการจัดทำบัญชี

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๗ หรือจำนวน ๔ แห่ง มอบหมายให้ครูบัญชีเป็นผู้ดำเนินการกระตุนติดตามทั้งหมด รองลงมาร้อยละ ๑๖.๗ สำนักงานฯ ดำเนินการเองทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองบางส่วน แต่ที่เหลือจะมอบหมายให้ครูบัญชีอาสาเป็นผู้ดำเนินการ

เฉพาะกรณี สำนักงานฯ เป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด/บางส่วน (มีเพียง ๒ แห่ง)

- วิธีการติดตามกระตุ้น

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) จำนวน ๑ แห่ง เข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลที่บ้าน ส่วนอีก ๑ แห่ง เข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายในคราวเดียวกับที่มีการจัดประชุมในหมู่บ้าน

- จำนวนครั้งในการวางแผนเข้าติดตาม

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทั้ง ๒ แห่ง วางแผนเข้าติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีของกลุ่มหมาย จำนวน ๒ ครั้ง

- วิธีการเข้าติดตามและเก็บข้อมูล

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทั้ง ๒ แห่ง เข้าติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชี จำนวน ๒ ครั้ง และจัดเก็บข้อมูลพร้อมกับการติดตามกระตุ้นในครั้งที่ ๒

- สิ่งที่ทำในการเข้าติดตามกระตุ้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูล (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทั้ง ๒ แห่ง จะขอเรียกดูสมุดบัญชี ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกบัญชี และให้คำแนะนำในการจดบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย ในคราวที่เข้าไปติดตามกระตุ้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูล

- แบบที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการเข้าติดตาม

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) จำนวน ๑ แห่ง ใช้แบบเก็บข้อมูลตามโครงการพัฒนาภูมิปัญญาฯ (แบบติดตาม บท.๗) และอีก ๑ แห่ง ใช้แบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในการเก็บข้อมูลการเข้าติดตาม

- วิธีดำเนินการ กรณีที่เข้าไปติดตามแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย

กรณีที่เข้าไปติดตามแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทั้ง ๒ แห่ง จะดำเนินการนัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง

๑.๒ การปฏิบัติงานของครุภัณฑ์อาสา

จากการทอแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของครุภัณฑ์อาสา พบว่า มีครุภัณฑ์อาสาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๓ ราย ซึ่งมี รายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของครุภัณฑ์อาสา

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลทั่วไปของครุภัณฑ์อาสา

ประเด็น	N = ๑๓ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. จังหวัด		
▪ ฉะเชิงเทรา	๒	๑๕.๔
▪ จันทบุรี	๓	๒๓.๑
▪ สกลนคร	๖	๔๖.๒
▪ เชียงใหม่	๑	๗.๗
▪ นราธิวาส	๑	๗.๗
▪ เพชรบุรี	-	-
๒. อายุ		
▪ ต่ำกว่า ๔๐ ปี ลงไป	๒	๑๕.๔
▪ ๔๐ - ๕๐ ปี	๔	๓๘.๕
▪ สูงกว่า ๕๐ ปี ขึ้นไป	๗	๕๓.๘
ต่ำสุด ๓๕ ปี สูงสุด ๕๘ ปี อายุเฉลี่ย ๔๕ ปี		
๓. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ เกษตรกร	๑๐	๗๖.๙
▪ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๕	๓๘.๕
▪ รับจ้างทั่วไป	๒	๑๕.๔
▪ เจ้าของกิจการ/ค้าขาย	๑	๗.๗
▪ เจ้าหน้าที่สหกรณ์	๑	๗.๗
๔. ตำแหน่งในชุมชน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	๔	๓๐.๘
▪ กรรมการสัจจะออมทรัพย์	๒	๑๕.๔
▪ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	๕	๓๘.๕
▪ กรรมการดำเนินการสหกรณ์	๒	๑๕.๔
▪ กรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร	๑	๗.๗
▪ กรรมการวิสาหกิจชุมชน	๑	๗.๗
▪ สมาชิก อบจ./อบต./เทศบาล	๑	๗.๗

ตารางที่ ๕ (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสา

ประเด็น	N = ๑๓ คน	
	จำนวน	ร้อยละ
๕. ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ครูบัญชี		
▪ ต่ำกว่า ๒ ปี	๕	๓๘.๕
▪ ๓ ปี - ๕ ปี	๔	๓๐.๘
▪ มากกว่า ๕ ปี ขึ้นไป	๔	๓๐.๘
ต่ำสุด = ๑ ปี สูงสุด = ๑๐ ปี เวลาเฉลี่ย = ๕ ปี		

จากตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสา ดังนี้

๑. ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๒ หรือจำนวน ๖ ราย ปฏิบัติงานในจังหวัดสกลนคร รองลงมาร้อยละ ๒๓.๓ หรือจำนวน ๓ ราย ปฏิบัติงานในจังหวัดจันทบุรี
๒. อายุของครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๘ หรือจำนวน ๗ ราย มีอายุสูงกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป รองลงมาร้อยละ ๓๘.๕ หรือจำนวน ๔ ราย มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๐-๕๐ ปี
๓. อาชีพของครูบัญชีอาสา (มีมากกว่า ๑ อาชีพขึ้นไป) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๖.๙ หรือจำนวน ๑๐ ราย อาชีพเกษตรกร รองลงมาร้อยละ ๓๘.๕ หรือจำนวน ๕ ราย อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
๔. ตำแหน่งในชุมชนของครูบัญชีอาสา (มีมากกว่า ๑ ตำแหน่งขึ้นไป) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๘.๕ หรือจำนวน ๕ ราย เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ ๓๐.๘ หรือจำนวน ๔ ราย เป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๕. ระยะเวลาในการเป็นครูบัญชี ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๘.๕ หรือจำนวน ๕ ราย เป็นครูบัญชีมาแล้ว ๑ - ๒ ปี รองลงมา ร้อยละ ๓๐.๘ หรือจำนวน ๔ ราย เป็นครูบัญชีมาแล้ว ๓ - ๕ ปี ซึ่งเท่ากับกับจำนวนที่เป็นครูบัญชีมาแล้วมากกว่า ๕ ปีขึ้นไป

๑.๒.๒ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

มีครูบัญชีอาสาที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ให้ทำหน้าที่สอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๐ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๖.๙ ของจำนวนครูบัญชีอาสาทั้งหมด ซึ่งมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

ตารางที่ ๖ แสดงกิจกรรมการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชีอาสา

กิจกรรม	N = ๑๐ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. วิธีการจัดหากลุ่มเป้าหมาย (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ เข้าไปพบตามบ้านเป็นรายบุคคล	๕	๕๐.๐
▪ ให้ผู้นำชุมชน/อบต.เป็นผู้นัดหมาย	๕	๕๐.๐
▪ ให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ศึกษาฯ เป็นผู้นัดหมาย	๔	๔๐.๐
▪ เสี่ยงตามสายในชุมชน	๒	๒๐.๐
▪ เข้าไปประชาสัมพันธ์ที่จุดรวมสำคัญของหมู่บ้าน	๑	๑๐.๐
▪ ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้นัดหมายให้	๑	๑๐.๐

ตารางที่ ๖ (ต่อ) แสดงกิจกรรมการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชีอาสา

กิจกรรม	N = ๑๐ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๒. วิธีการสอนแก่กลุ่มเป้าหมาย		
▪ สอนแบบตัวต่อตัว	๑	๑๐.๐
▪ สอนแบบจัดเป็นกลุ่มย่อย	๒	๒๐.๐
▪ สอนแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม	๗	๗๐.๐
๓. บัญชีที่สอนในปัจจุบัน		
▪ เฉพาะบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน	๒	๒๐.๐
▪ เฉพาะบัญชีต้นทุนอาชีพ	๑	๑๐.๐
▪ สอนทั้งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ	๗	๗๐.๐
๔. ปัญหาที่พบจากการสอนและการจัดทำบัญชี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ ไม่สนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี	๓	๓๐.๐
▪ ลงบัญชีไม่ถูก เนื่องจากไม่เข้าใจแบบฟอร์ม	๑	๑๐.๐
▪ กลุ่มผู้สูงอายุ จะมองไม่เห็น เขียนหนังสือไม่ถูก	๒	๒๐.๐

ตารางที่ ๖ แสดงกิจกรรมการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชีอาสา ดังนี้

๑.วิธีการจัดหากลุ่มเป้าหมาย (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๐ หรือจำนวน ๕ ราย จัดหากลุ่มเป้าหมายโดยเข้าไปพบปะตามบ้านเรือนเป็นรายบุคคล ซึ่งเท่ากันกับให้ผู้นำชุมชน/อบต.เป็นผู้นัดหมายให้

๒.วิธีการสอนแก่กลุ่มเป้าหมาย

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๐ หรือจำนวน ๗ ราย ใช้วิธีสอนแก่กลุ่มเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม รองลงมาร้อยละ ๒๐.๐ หรือจำนวน ๒ ราย ใช้วิธีการสอนแบบจัดเป็นกลุ่มย่อย

๓.บัญชีที่สอนในปัจจุบัน

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๐ หรือจำนวน ๗ ราย สอนแนะทั้งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ รองลงมาร้อยละ ๒๐.๐ หรือจำนวน ๒ ราย สอนแนะเฉพาะบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

๔.ปัญหาที่พบจากการสอนและการจัดทำบัญชี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๐.๐ หรือจำนวน ๓ ราย พบปัญหาว่า กลุ่มเป้าหมายไม่สนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี รองลงมาร้อยละ ๒๐.๐ หรือจำนวน ๒ ราย พบปัญหา กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ มองไม่เห็น และเขียนหนังสือไม่ถูก

๑.๒.๓ การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี

ครูบัญชีอาสาทั้งหมด หรือจำนวน ๑๓ ราย ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ให้ทำหน้าที่ติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

ตารางที่ ๗ แสดงกิจกรรมติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี

กิจกรรม	N = ๑๓ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. วิธีการติดตามกระตุ้น		
■ เข้าไปติดตามเป็นรายบุคคลที่บ้าน	๕	๓๘.๕
■ นัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง	๗	๕๓.๘
■ เข้าไปติดตามในคราวที่มีการจัดประชุมในหมู่บ้าน	๑	๗.๗
๒. จำนวนครั้งในการวางแผนเข้าติดตาม		
■ จำนวน ๑ ครั้ง	๓	๒๓.๑
■ จำนวน ๒ ครั้ง	๖	๔๖.๒
■ จำนวน ๓ ครั้ง ขึ้นไป	๓	๒๓.๑
๓. วิธีการเข้าติดตามและเก็บข้อมูล		
■ เข้าไปติดตาม ๒ ครั้ง และจัดเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งที่ ๒	๗	๕๓.๘
■ เข้าไปติดตามและเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งเดียว	๖	๔๖.๒
๔. สิ่งที่ทำในการเข้าติดตามกระตุ้นและเก็บข้อมูล		
(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
■ เรียกดูสมุดบัญชี	๑๐	๗๖.๙
■ ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึก	๘	๖๑.๕
■ ให้คำแนะนำในการจดบัญชี	๑๒	๙๒.๓
■ คัดลอกข้อมูลจากสมุดลงในแบบติดตามของสำนักงานฯ	๓	๒๓.๑
■ ช่วยวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินและวางแผนการใช้จ่ายให้แก่กลุ่มเป้าหมาย	๓	๒๓.๑
๕. วิธีดำเนินการ กรณีที่เข้าไปติดตามแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย		
■ เดินทางกลับ (วันหลังค่อยมาใหม่)	๓	๒๓.๑
■ เก็บข้อมูลจากสมุดบัญชีกลุ่มเป้าหมาย โดยขอจากคนที่อยู่ในบ้าน	๒	๑๕.๔
■ นัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง	๘	๖๑.๕
■ ฝากเจ้าหน้าที่ศูนย์ / ผู้นำชุมชนติดตามให้	-	-
๖. แรงจูงใจ/ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจจัดทำบัญชี		
(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
■ รู้จักการใช้จ่ายเงิน รู้จักประหยัด	๒	๑๕.๔
■ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายได้	๕	๓๘.๕
■ สามารถเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย	๑	๗.๗

ตารางที่ ๗ (ต่อ) แสดงกิจกรรมติดตามกระตุนการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี

กิจกรรม	N = ๑๓ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๗. ปัญหาที่พบจากการติดตามกระตุนการเรียนรู้และเก็บข้อมูล		
(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
■ บันทึกบัญชีไม่ต่อเนื่อง ไม่ครบถ้วน	๒	๑๕.๔
■ ไม่บันทึกบัญชี	๑	๗.๗
■ ไม่เห็นความสำคัญของการบันทึกบัญชี	๓	๒๓.๑
■ บันทึกแล้วรายรับมากกว่ารายจ่าย	๒	๑๕.๔
■ บันทึกบัญชีไม่ถูกต้อง	๑	๗.๗

ตารางที่ ๗ แสดงกิจกรรมติดตามกระตุนการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี ดังนี้

๑.วิธีการติดตามกระตุน

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๘ หรือจำนวน ๗ ราย ติดตามกระตุนกลุ่มเป้าหมายโดยการนัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง รองลงมาร้อยละ ๓๘.๕ หรือจำนวน ๕ ราย ติดตามเป็นรายบุคคลที่บ้าน

๒.จำนวนครั้งในการวางแผนเข้าติดตามกระตุน

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๒ หรือจำนวน ๖ ราย วางแผนการเข้าติดตามกระตุน จำนวน ๒ ครั้ง รองลงมา ร้อยละ ๒๓.๑ หรือจำนวน ๓ ราย วางแผนไว้เพียงครั้งเดียว ซึ่งเท่ากับครูบัญชีอาสาที่วางแผนไว้จำนวน ๓ ครั้ง

๓.วิธีการเข้าติดตามและเก็บข้อมูล

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๘ หรือจำนวน ๗ ราย เข้าติดตามกระตุน จำนวน ๒ ครั้ง และจัดเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งที่ ๒ รองลงมาร้อยละ ๔๖.๒ หรือจำนวน ๖ ราย เข้าติดตามกระตุนและเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งเดียว

๔.สิ่งที่ทำในการเข้าติดตามกระตุนการเรียนรู้และเก็บข้อมูล (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๒.๓ หรือจำนวน ๑๒ ราย เข้าติดตามกระตุนการเรียนรู้และเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย โดยให้คำแนะนำในการจดบัญชี รองลงมาร้อยละ ๗๖.๙ หรือจำนวน ๑๐ ราย จะขอเรียกดูสมุดบัญชี

๕. วิธีดำเนินการ กรณีที่เข้าไปติดตามกระตุนแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๑.๕ หรือจำนวน ๘ ราย จะนัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง รองลงมาร้อยละ ๒๓.๑ หรือจำนวน ๓ ราย จะเดินทางกลับแล้ววันหลังค่อยมาใหม่ กรณีที่เข้าไปติดตามกระตุนแล้วไม่พบกลุ่มเป้าหมาย

๖. แรงจูงใจ/ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจจัดทำบัญชี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๘.๕ หรือจำนวน ๕ ราย เห็นว่า การที่กลุ่มเป้าหมายสามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายได้ และรองลงมาร้อยละ ๑๕.๔ หรือจำนวน ๒ ราย เห็นว่า การที่กลุ่มเป้าหมายรู้จักการใช้จ่ายเงินและรู้จักประหยัดเป็นแรงจูงใจหรือปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจจัดทำบัญชี

๗. ปัญหาที่พบจากการติดตามกระตุนการเรียนรู้และเก็บข้อมูล (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๓.๑ หรือจำนวน ๓ ราย พบว่า กลุ่มเป้าหมายไม่เห็นความสำคัญของการบันทึกบัญชี รองลงมาร้อยละ ๑๕.๔ หรือจำนวน ๒ ราย พบว่า กลุ่มเป้าหมายบันทึกบัญชีไม่ต่อเนื่อง ไม่ครบถ้วน ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากับการที่กลุ่มเป้าหมายบันทึกบัญชีแล้ว แต่รายรับมากกว่ารายจ่าย

๑.๒.๔ ประโยชน์ที่คิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับจากการจัดทำบัญชี

ตารางที่ ๘ แสดงประโยชน์ที่คิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับจากการจัดทำบัญชี (เรียงลำดับ)

ประเด็น	ลำดับที่								
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	รวม
■ รู้รายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัว	๑๐๐.๐ (๑๓)	-	-	-	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๑๓)
■ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น	-	๗๒.๗ (๘)	๙.๑ (๑)	๙.๑ (๑)	-	-	๙.๑ (๑)	-	๘๙.๖ (๑๑)
■ มีเงินออม/กำไรจากการประกอบอาชีพมากขึ้น	-	๑๔.๓ (๑)	๒๘.๖ (๒)	๒๘.๖ (๒)	๑๔.๓ (๑)	-	-	๑๔.๓ (๑)	๕๓.๘ (๗)
■ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม	-	๓๐.๐ (๓)	๔๐.๐ (๔)	๓๐.๐ (๓)	-	-	-	-	๗๐.๐ (๑๐)
■ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี	-	-	-	-	๖๖.๗ (๒)	๓๓.๓ (๑)	-	-	๑๐๐.๐ (๑๓)
■ ช่วยให้รู้ว่าอาชีพไหนควรทำต่อไป อาชีพไหนควรเลิก หรือเพิ่มอาชีพใหม่	-	-	๓๓.๓ (๑)	-	๓๓.๓ (๑)	๓๓.๓ (๑)	-	-	๑๐๐.๐ (๑๓)
■ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้	-	๓๓.๓ (๑)	-	-	๓๓.๓ (๑)	-	๓๓.๓ (๑)	-	๑๐๐.๐ (๑๓)
■ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายจากการประกอบอาชีพได้	-	-	๕๐.๐ (๑)	-	-	-	-	๕๐.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๓)

จากตารางที่ ๘ แสดงประโยชน์ที่ครูบัญชีอาสาทั้งหมด (จำนวน ๑๓ ราย) คิดว่า กลุ่มเป้าหมายจะได้รับจากการจัดทำบัญชี (เฉพาะ ๕ อันดับแรก) ได้แก่

อันดับที่ ๑ รู้รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น

อันดับที่ ๓ และอันดับที่ ๔ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม

อันดับที่ ๕ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี

๑.๓ การกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มอบหมายให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๒, ๕, ๗, ๙ และ ๑๐ เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแล/ติดตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ทั้ง ๖ แห่ง ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๙ แสดงการกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

กิจกรรม	N = ๕ สตท.	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. มอบหมายการกำกับดูแล/ติดตามโครงการ		
▪ มอบหมายกลุ่มพัฒนาการเรียนรู้	๑	๒๐.๐
▪ มอบหมายกลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล	๔	๘๐.๐
๒. มีการติดตามประเมินผลโครงการ		
▪ มีการติดตาม โดยดำเนินการร่วมกับ สตส.	๔	๘๐.๐
▪ ไม่มีการติดตาม	๑	๒๐.๐
กรณีที่มีการติดตามประเมินผล		
๓. วิธีการติดตามประเมินผลกลุ่มเป้าหมาย		
▪ ลงพื้นที่ภาคสนามด้วยตนเอง	๓	๗๕.๐
▪ ผูกสำนักงานฯ/ครูบัญชีช่วยติดตาม	๑	๒๕.๐
๔. จำนวนเป้าหมายที่ติดตาม		
▪ ร้อยละ ๒๐ ของเป้าหมาย	๒	๕๐.๐
▪ ไม่ระบุจำนวน	๒	๕๐.๐

จากตารางที่ ๙ แสดงการกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ดังนี้

๑) การมอบหมายการกำกับดูแล/ติดตามโครงการ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ หรือจำนวน ๔ แห่ง มอบหมายการกำกับดูแล/ติดตามโครงการฯ ให้แก่กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล

๒) การติดตามประเมินผลโครงการ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ หรือจำนวน ๔ แห่ง มีการติดตามประเมินผลโครงการ โดยการลงพื้นที่ภาคสนามด้วยตนเอง

กรณีที่มีการติดตามประเมินผล

๓) วิธีการติดตามกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕.๐ หรือจำนวน ๓ แห่ง มีการติดตามโครงการร่วมกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

๔) จำนวนเป้าหมายที่ติดตาม

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๐.๐ หรือจำนวน ๒ แห่ง กำหนดเป้าหมายการติดตามประเมินผลไว้ ร้อยละ ๒๐ ของเป้าหมายทั้งหมด โดยสำนักงานฯ ที่เหลือจะไม่ระบุจำนวนเป้าหมายการติดตามไว้

๒. เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปังบประมาณ ๒๕๕๖

จากการทอแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและผลของการจัดทำบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป) ตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปังบประมาณ ๒๕๕๖ จำนวน ๒,๔๐๐ ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๗๓๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕ ของเป้าหมายทั้งสิ้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็น	N = ๗๓๑ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. จังหวัด		
▪ ฉะเชิงเทรา	๓๗	๕.๑
▪ จันทบุรี	๑๒	๑.๖
▪ สกลนคร	๒๓๕	๓๒.๑
▪ เชียงใหม่	๑๘๖	๒๕.๔
▪ นราธิวาส	๑๔๙	๒๐.๔
▪ เพชรบุรี	๑๑๒	๑๕.๓
๒. ประเภทของกลุ่มเป้าหมาย		
▪ เกษตรกร	๕๖๔	๗๗.๒
▪ เยาวชน	๒๙	๔.๐
▪ ประชาชนทั่วไป	๑๓๘	๑๘.๙
๓. เพศ		
▪ หญิง	๕๔๑	๗๔.๐
▪ ชาย	๑๙๐	๒๖.๐
๔. อายุ		
▪ ต่ำกว่า ๓๐ ปี ลงไป	๕๒	๗.๑
▪ ๓๐ - ๓๙ ปี	๙๕	๑๓.๐
▪ ๔๐ - ๔๙ ปี	๒๒๙	๓๑.๓
▪ ๕๐ - ๕๙ ปี	๒๕๙	๓๕.๔
▪ ๖๐ ปี ขึ้นไป	๗๖	๑๐.๔
▪ ไม่ตอบ	๒๐	๒.๗
ต่ำสุด = ๑๕ ปี สูงสุด = ๗๖ ปี อายุเฉลี่ย = ๔๗ ปี		
๕. การศึกษา		
▪ ประถมศึกษา	๔๓๗	๕๙.๘
▪ มัธยมศึกษา	๒๒๘	๓๑.๒
▪ ปวช/ปวส	๓๘	๕.๒
▪ ปริญญาตรีขึ้นไป	๒๘	๓.๘

ตารางที่ ๙ (ต่อ) แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็น	N = ๗๓๑ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๖. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
▪ เกษตรกร	๕๖๔	๗๗.๒
▪ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๑๔	๑.๙
▪ รับจ้างทั่วไป	๑๙๔	๒๖.๕
▪ เจ้าของกิจการ	๑๐	๑.๔
▪ ค้าขาย	๕๐	๖.๘
▪ พ่อบ้าน/แม่บ้าน	๑๔	๑.๙
▪ นักเรียน/นักเรียน	๒๙	๔.๐

จากตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๗๓๑ ราย ดังนี้

๑. จังหวัด กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๒.๑ หรือจำนวน ๒๓๕ ราย อยู่ในจังหวัดสกลนคร รองลงมา ร้อยละ ๒๕.๔ หรือจำนวน ๑๘๖ คน อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

๒. ประเภทกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๗.๒ หรือจำนวน ๕๖๔ ราย เป็นเป้าหมาย ประเภทเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ ๑๘.๙ หรือจำนวน ๑๓๙ ราย เป็นประชาชนทั่วไป

๓. เพศ กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๔.๐ หรือจำนวน ๕๔๑ ราย เป็นเพศหญิง และร้อยละ ๒๖.๐ หรือจำนวน ๑๙๐ ราย เป็นเพศชาย

๔. อายุ กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๕.๔ หรือจำนวน ๒๕๙ ราย มีอายุระหว่าง ๕๐ - ๕๙ ปี รองลงมา ร้อยละ ๓๑.๓ หรือจำนวน ๒๒๙ ราย มีอายุระหว่าง ๔๐ - ๔๙ ปี

๕. การศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๙.๘ หรือจำนวน ๔๓๗ ราย จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ ๓๑.๒ หรือจำนวน ๒๒๘ ราย จบระดับชั้นมัธยมศึกษา

๖. อาชีพ กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๗.๒ หรือจำนวน ๕๖๔ ราย มีอาชีพเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ ๒๖.๕ หรือจำนวน ๑๙๔ ราย มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและผลของการจัดทำบัญชี

๒.๒.๑ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำบัญชี (ทำเป็น)

ตารางที่ ๑๑ แสดงระดับความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำบัญชี จำนวน ๗๓๑ ราย

ประเภทบัญชี	ระดับความรู้ความเข้าใจ								ระดับความสามารถ (ทำบัญชีเป็น)							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	X	S.D.	แปลความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ตอบ	X	S.D.	แปลความ
▪ บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน	๙.๐ (๖๖)	๒๗.๕ (๒๑๐)	๖๐.๓ (๔๔๑)	๓๑.๑ (๒๓)	-	๒.๔๒	.๖๙๙	ปานกลางค่อนข้างมาก	๓.๗ (๒๗)	๒๒.๔ (๑๖๔)	๗๐.๓ (๕๑๔)	๓.๖ (๒๖)	-	๒.๒๖	.๕๘๒	ปานกลาง
▪ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	๖.๗ (๔๙)	๒๑.๓ (๑๕๖)	๖๒.๕ (๔๕๗)	๔.๗ (๓๔)	๔.๘ (๓๕)	๒.๓๒	.๖๗๕	ปานกลางค่อนข้างมาก	๒.๕ (๑๘)	๑๗.๑ (๑๒๕)	๗๐.๓ (๕๑๔)	๕.๓ (๓๙)	๔.๘ (๓๕)	๒.๑๘	.๕๕๖	ปานกลาง

ตารางที่ ๑๑ แสดงระดับความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำบัญชี พบว่า

- บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๓ หรือจำนวน ๔๔๑ ราย มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ ๒๗.๕ หรือจำนวน ๒๑๐ ราย มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๔๒ (อยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก)

ในขณะที่กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๓ หรือจำนวน ๕๑๔ ราย มีความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ ๒๒.๔ หรือจำนวน ๑๖๔ ราย มีความสามารถในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๒๖ (อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง)

- บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๕ หรือจำนวน ๔๕๗ คน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ ๒๑.๓ หรือจำนวน ๑๕๖ คน มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๓๒ (อยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก)

ในขณะที่กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๓ หรือจำนวน ๕๑๔ คน มีความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ ๑๗.๑ หรือจำนวน ๑๒๕ คน มีความสามารถในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๒.๑๘ (อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง)

๒.๒.๒ การจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๗๓๑ ราย มีการตอบในประเด็นลักษณะการจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จำนวน ๗๒๘ ราย หรือร้อยละ ๙๙.๖ ของทั้งหมด และการจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ จำนวน ๖๘๓ ราย หรือร้อยละ ๙๓.๔ ของทั้งหมด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๒.๒.๑ ลักษณะการจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

ประเภทบัญชี	จำนวนที่ตอบ	ลักษณะการจดบัญชี									ไม่ได้จัด	
		จดต่อเนื่อง			จดเป็นครั้งคราว			รวม			จำนวน(ราย)	ร้อยละของจำนวนที่ตอบ
		จำนวน(ราย)	ร้อยละของ		จำนวน(ราย)	ร้อยละ		จำนวน(ราย)	ร้อยละ			
			จำนวนที่ตอบ	จำนวนที่จด		จำนวนที่ตอบ	จำนวนที่จด		จำนวนที่ตอบ	จำนวนที่จด		
■ บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน	๗๒๘	๒๗๙	๓๘.๓	๔๒.๑	๓๘๔	๕๒.๗	๕๗.๙	๖๖๓	๙๑.๑	๑๐๐.๐	๖๕	๘.๙
■ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	๖๘๓	๒๒๘	๓๓.๔	๓๗.๓	๓๘๓	๕๖.๑	๖๒.๗	๖๑๑	๘๙.๕	๑๐๐.๐	๗๒	๑๐.๕

จากตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย ได้ดังนี้

- บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๑.๑ หรือจำนวน ๖๖๓ ราย มีการจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน โดยแบ่งเป็น จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๔๒.๑ ของจำนวนที่จด หรือจำนวน ๒๗๙ ราย และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๕๗.๙ ของจำนวนที่จด หรือจำนวน ๓๘๔ ราย

- บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๙.๕ หรือจำนวน ๖๑๑ ราย มีการจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ โดยแบ่งเป็น จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๓๗.๓ ของจำนวนที่จด หรือจำนวน ๒๒๘ ราย และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๖๒.๗ ของจำนวนที่จด หรือจำนวน ๓๘๓ ราย

๒.๒.๒.๒ สาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายจดบัญชีเป็นครั้งคราว และไม่ได้จดบัญชี

๑) สาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายจดบัญชีเป็นครั้งคราว

กลุ่มเป้าหมายที่จดบัญชีเป็นครั้งคราว สามารถแยกเป็น จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จำนวน ๓๘๔ ราย และจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ จำนวน ๓๘๓ ราย

ตารางที่ ๑๓ แสดงสาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายจดบัญชีเป็นครั้งคราว

สาเหตุที่จดบัญชีเป็นครั้งคราว	ประเภทบัญชี			
	รับ-จ่ายในครัวเรือน		ต้นทุนประกอบอาชีพ	
	จำนวน	ร้อยละของจำนวนที่จดเป็นครั้งคราว	จำนวน	ร้อยละของจำนวนที่จดเป็นครั้งคราว
- ไม่มีเวลา	๑๗๔	๔๕.๓	๑๖๑	๔๒.๐
- ลืมจด	๒๔๖	๖๔.๑	๒๕๒	๖๕.๘
- จดไม่ถูก/เมื่อติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร	๒๑	๕.๕	๒๖	๖.๘

จากตารางที่ ๑๓ แสดงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างจดบัญชีเป็นครั้งคราว ดังนี้

- บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๔.๑ หรือจำนวน ๒๔๖ ราย จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนเป็นครั้งคราว เนื่องจากสาเหตุลืมจด รองลงมาร้อยละ ๔๕.๓ หรือจำนวน ๑๗๔ ราย จดบัญชีเป็นครั้งคราว เนื่องจากสาเหตุไม่มีเวลา

- **บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ**

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕.๘ หรือจำนวน ๒๕๒ ราย จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพเป็นครั้งคราว เนื่องจากสาเหตุลืมนัด รองลงมาร้อยละ ๔๒.๐ หรือจำนวน ๑๖๑ ราย จดบัญชีเป็นครั้งคราวเนื่องจากสาเหตุไม่มีเวลา

๒) สาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายไม่ได้จดบัญชี

กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้จดบัญชี แยกเป็น ไม่จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จำนวน ๖๕ ราย และไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ จำนวน ๗๒ ราย

ตารางที่ ๑๔ แสดงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้จดบัญชี

สาเหตุที่ไม่ได้จดบัญชี	ประเภทบัญชี			
	รับ-จ่ายในครัวเรือน		ต้นทุนประกอบอาชีพ	
	จำนวน	ร้อยละของจำนวนที่ไม่ได้จด	จำนวน	ร้อยละของจำนวนที่ไม่ได้จด
- ไม่มีเวลา	๒๑	๓๒.๓	๒๐	๒๗.๘
- ไม่เข้าใจการจดบัญชี	๔	๖.๒	๗	๙.๗
- เขียนหนังสือไม่ได้	๑๐	๑๕.๔	๙	๑๒.๕
- จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ	๒๙	๔๔.๖	๒๔	๓๓.๓
- ไม่เห็นประโยชน์ในการจดบัญชี	๓	๔.๖	๖	๘.๓
- จดไม่ถูก/เมื่อติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร	๑	๑.๕	๑	๑.๔

จากตารางที่ ๑๔ แสดงสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้จดบัญชี ดังนี้

- **บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน**

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๖ หรือจำนวน ๒๙ ราย ไม่จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนเนื่องจากสาเหตุ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ รองลงมาร้อยละ ๓๒.๓ หรือจำนวน ๒๑ ราย ไม่ได้จดบัญชีเนื่องจากสาเหตุ ไม่มีเวลา

- **บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ**

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๓.๓ หรือจำนวน ๒๔ ราย ไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพเนื่องจากสาเหตุ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ รองลงมาร้อยละ ๒๗.๘ หรือจำนวน ๒๐ ราย ไม่ได้จดบัญชีเนื่องจากสาเหตุ ไม่มีเวลา

๒.๒.๓ สมุดที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการจดบัญชี

ตารางที่ ๑๕ แสดงสมุดที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการจดบัญชี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) จำนวน ๖๒๙ ราย

สมุดบัญชี	N = ๖๒๙ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
■ สมุดบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๕๘๕	๙๓.๐
- เหมาะสม	๕๘๓	๙๔.๗
- ไม่เหมาะสม	๒	๐.๓
■ สมุดบัญชีของหน่วยงานอื่น	๔	๐.๖
■ สมุดบัญชีของตนเอง	๔๐	๖.๔

จากตารางที่ ๑๕ สมุดที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการจดบัญชี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๓.๐ หรือจำนวน ๕๘๕ ราย จะจดบัญชีลงในสมุดบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ร้อยละ ๙๙.๗ ของจำนวนที่จดบัญชีลงในสมุดบัญชีของกรมฯ เห็นว่า สมุดบัญชีของกรมฯ มีความเหมาะสมแล้ว) รองลงมาร้อยละ ๑๕.๖ หรือจำนวน ๙๘ ราย จะจดบัญชีลงในสมุดบัญชีของกลุ่มเป้าหมายเอง

๒.๒.๔ ประโยชน์ของการจดบัญชี

ตารางที่ ๑๖ แสดงอันดับประโยชน์ของการจดบัญชี (เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง) จำนวน ๖๒๑ ราย

ประโยชน์	ลำดับที่								รวม
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
■ รู้รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัว	๘๓.๕ (๔๗๖)	๖.๕ (๓๗)	๔.๐ (๒๓)	๓.๐ (๑๗)	๒.๓ (๑๓)	๐.๕ (๓)	-	๐.๒ (๑)	๕๗๐ (๙๑.๘)
■ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น	๑๐.๐ (๔๓)	๕๑.๓ (๒๒๐)	๒๒.๖ (๙๗)	๙.๑ (๓๙)	๔.๔ (๑๙)	๑.๖ (๗)	๐.๗ (๓)	๐.๒ (๑)	๔๒๙ (๖๙.๑)
■ มีเงินออม/กำไรจากการประกอบอาชีพมากขึ้น	๕.๐ (๑๖)	๓๒.๙ (๑๐๕)	๓๒.๖ (๑๐๔)	๘.๘ (๒๘)	๖.๓ (๒๐)	๔.๗ (๑๕)	๖.๖ (๒๑)	๓.๑ (๑๐)	๓๑๙ (๕๑.๔)
■ รู้จักวางแผนการใช้ จ่ายเงินให้เหมาะสม	๑๒.๔ (๕๑)	๒๗.๑ (๑๑๑)	๓๖.๓ (๑๔๙)	๑๖.๘ (๖๙)	๕.๔ (๒๒)	๒.๐ (๘)	-	-	๔๑๐ (๖๖.๐)
■ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำบัญชี	๓.๙ (๘)	๙.๒ (๑๙)	๒๒.๘ (๔๗)	๙.๗ (๒๐)	๒๖.๒ (๕๔)	๑๒.๑ (๒๕)	๗.๓ (๑๕)	๘.๗ (๑๘)	๒๐๖ (๓๓.๒)
■ ช่วยให้รู้ว่าอาชีพไหน ควรทำต่อ อาชีพไหน ควรเลิก หรือเพิ่มอาชีพใหม่	๖.๕ (๑๒)	๙.๘ (๑๘)	๑๔.๑ (๒๖)	๑๐.๓ (๑๙)	๗.๖ (๑๔)	๓๓.๒ (๖๑)	๘.๒ (๑๕)	๑๐.๓ (๑๙)	๑๘๔ (๒๙.๖)
■ สามารถจำแนกรายรับ- รายจ่ายในครัวเรือนได้	๙.๕ (๒๗)	๑๙.๐ (๕๔)	๒๕.๐ (๗๑)	๑๗.๖ (๕๐)	๗.๔ (๒๑)	๗.๔ (๒๑)	๑๐.๙ (๓๑)	๓.๒ (๙)	๒๘๔ (๔๕.๗)
■ สามารถจำแนกรายรับ- รายจ่ายจากการประกอบอาชีพได้	๒.๘ (๖)	๘.๔ (๑๘)	๑๙.๖ (๔๒)	๑๔.๐ (๓๐)	๑๖.๘ (๓๖)	๖.๕ (๑๔)	๑๓.๑ (๒๘)	๑๘.๗ (๔๐)	๒๑๔ (๓๔.๕)

จากตารางที่ ๑๖ แสดงอันดับประโยชน์ของการจดบัญชี (เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง) ได้ดังนี้

อันดับที่ ๑ รู้รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น

อันดับที่ ๓ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม

อันดับที่ ๔ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้

อันดับที่ ๕ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำบัญชี

อันดับที่ ๖ ช่วยให้รู้ว่าอาชีพไหนควรทำต่อ อาชีพไหนควรเลิก หรือเพิ่มอาชีพใหม่

อันดับที่ ๗ และอันดับที่ ๘ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายจากการประกอบอาชีพได้

๒.๒.๕ แรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการทำบัญชี

ตารางที่ ๑๗ แสดงแรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการทำบัญชี (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

แรงจูงใจ/ปัจจัย	N = ๖๑๖ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
■ ได้สนองงานตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๓๖๒	๕๘.๘
■ เห็นความสำเร็จที่เกิดกับผู้จดบัญชีเป็นประจำ	๑๓๘	๒๒.๔
■ เห็นว่าการจัดทำบัญชีจะมีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ทำให้ทราบรายรับ-รายจ่าย	๔๑๖	๖๗.๕
■ สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ กรณีประสบพิบัติภัย	๖๖	๑๐.๗
■ การส่งเสริมของหน่วยงานราชการ/เจ้าหน้าที่กรมฯ/ศูนย์ศึกษาฯ/อบต./ครูโรงเรียน	๑๐๑	๑๖.๔

จากตารางที่ ๑๗ แสดงแรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการทำบัญชี ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๗.๕ หรือจำนวน ๕๑๖ ราย สนใจจัดทำบัญชี เพราะเห็นว่าการจัดทำบัญชีจะมีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ทำให้ทราบรายรับ-รายจ่าย รองลงมาร้อยละ ๕๘.๘ หรือจำนวน ๓๖๒ ราย สนใจทำบัญชี เพราะว่าเป็นการสนองงานตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๖ ความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจดบัญชี

ตารางที่ ๑๘ แสดงความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้

ประเด็น	N = ๗๓๑ ราย	
	จำนวน	ร้อยละ
๑. ความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ		
■ คุ้มค่า	๖๔๕	๘๘.๒
■ ไม่คุ้มค่า	๔	๐.๕
■ ไม่ตอบ	๘๒	๑๑.๒
๒. ระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้		
■ ๔ คะแนน	๔	๐.๕
■ ๕ คะแนน	๒๕	๓.๔
■ ๖ คะแนน	๓๓	๔.๕
■ ๗ คะแนน	๓๓	๔.๕
■ ๘ คะแนน	๒๐๙	๒๘.๖
■ ๙ คะแนน	๑๕๑	๒๐.๗
■ ๑๐ คะแนน	๑๖๕	๒๒.๖
■ ไม่ตอบ	๑๑๑	๑๕.๒
คะแนนเฉลี่ย = ๘.๔๗ คะแนน		

จากตารางที่ ๑๘ แสดงความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้ ดังนี้

- **ความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ**

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๘.๒ หรือจำนวน ๖๔๕ ราย เห็นว่า การได้รับอบรม/สอน แนะบัญชีจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน/ครูบัญชีมีความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ

- **ระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้**

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๘.๖ หรือจำนวน ๒๐๙ ราย มีความพึงพอใจที่ได้รับความรู้ เกี่ยวกับการจัดบัญชีจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ในระดับ ๘ คะแนน รองลงมาร้อยละ ๒๒.๖ หรือจำนวน ๑๖๕ ราย พึงพอใจที่ระดับคะแนน ๑๐ คะแนนเต็ม

๓) เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษา การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และทอดแบบสอบถามความคิดเห็นจากหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอัน เนื่องมาจากพระราชดำริฯ ทั้ง ๖ แห่ง ในประเด็นเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมฯ และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

๓.๑ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- ให้ความร่วมมือในการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้ารับการอบรม
- ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีเป็นนโยบายระดับต้นๆ และมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตาม การทำบัญชีของเกษตรกรเป็นประจำทุกเดือน
- ขอความร่วมมือจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จัดส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ด้านบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในหลักสูตรต่างๆ
- มีการบรรจุการจัดทำบัญชีไว้เป็นหนึ่งใน ๑๗ เมนูที่จะชี้วัดความสำเร็จของโครงการ ซึ่งในการอบรม จะต้องมีการจัดทำบัญชีทุกครั้ง

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรปรับปรุงหรือพัฒนา

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย

- ควรเริ่มพัฒนาจากกลุ่มคนเล็กๆ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มอาชีพ หรือผู้นำชุมชนต่างๆ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มี บทบาทสำคัญและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่มได้
- กลุ่มเป้าหมายควรชัดเจน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้นำชุมชน หรือกลุ่มประชาชนทั่วไป เพื่อให้ สามารถถ่ายทอดความรู้ทางบัญชีแต่ละประเภทให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม
- กลุ่มเป้าหมายควรเป้าหมายบูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน

๓.๒.๒ หลักสูตร

- ปรับเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และสามารถเข้าใจได้ง่าย
- วิทยาการที่ให้ความรู้ควรมีเทคนิคในการถ่ายทอดที่สามารถให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน

๓.๒.๓ วิธีการปฏิบัติงาน

- การจัดอบรมแต่ละครั้ง ไม่ควรเน้นจำนวนคนที่มากเกินไป และควรมีการจัดแบบ workshop เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และควรมีเจ้าหน้าที่กำกับดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
- หลังเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว จะต้องมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ว่าแต่ละบุคคลได้นำความรู้ไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอหรือไม่
- ต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การให้รางวัล สิ่งตอบแทน

๓.๒.๔ รูปแบบบัญชี

- รูปแบบบัญชี ไม่ควรเน้นว่าจะเป็นของหน่วยงานใด จะเป็นของกรมฯ หรือของ ช.ก.ส. ก็ได้ แต่ขอให้ลงบัญชี
- รูปแบบบัญชีควรจะเหมาะสมกับเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม

๓.๓ แนวทางหรือคำแนะนำเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. สำหรับการจัดทำโครงการเพื่อติดตามให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรสำรวจข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดทำบัญชีต่อเนื่อง เพื่อรายงานปัญหาและอุปสรรคให้แก่สำนักงาน กปร. ทราบ สำหรับดำเนินการขอจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อไป
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ควรจัดทำโครงการพร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบการขอสนับสนุนงบประมาณ เสนอต่อสำนักงาน กปร. โดยผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเสนอของบกลาง
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ควรจัดทำโครงการที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ควรรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะให้แก่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ ทราบด้วย

๔. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส./สตท.) ครูบัญชีอาสา และกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป) เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ในประเด็น ด้านกลุ่มเป้าหมาย ด้านครูบัญชี ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยแบ่งตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

๔.๑ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑. ด้านกลุ่มเป้าหมาย	
- เป้าหมายค่อนข้างหายากมากขึ้น เนื่องจากกรมฯ ดำเนินโครงการติดต่อกันมาหลายปี และมีพื้นที่ดำเนินการจำกัด	- กรมฯ ควรปรับลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายลง
- เป้าหมายที่ได้รับมีจำนวนมากเกินไป	- กรมฯ ควรประสานขอความร่วมมือกับศูนย์ศึกษาฯ ในการจัดทำแผนการอบรมให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน เพื่อที่จะได้ใช้กลุ่มเป้าหมายเดียวกัน
- เนื่องจากปัญหาภัยแล้ง ทำให้เป้าหมายในพื้นที่โครงการฯ บางส่วน เลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรม แล้วหันไปประกอบอาชีพอื่น	- สำหรับกลุ่มเป้าหมายใหม่ ปีแรกควรจะเน้นการสอนบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และปีที่ ๒ เน้นการสอนบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- เกษตรกรแต่ละรายมีเวลาวางไม่ตรงกัน จึงทำให้นัดแนะกลุ่มเป้าหมายได้ยาก	
๒. ด้านครูบัญชีอาสา	
- ขาดแคลนครูบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ	- ควรพัฒนานครูบัญชีอาสาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น
- ครูบัญชีทำหน้าที่หลายด้าน จึงไม่มีเวลาในการปฏิบัติงาน	
- ค่าตอบแทนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ใช้ไป	- ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูบัญชีอาสาให้เหมาะสม
- ไม่มีสิ่งตอบแทนที่จูงใจ	- ควรมีการจัดสวัสดิการให้ครูบัญชี เช่น ค่าครองชีพ ทำประกันอุบัติเหตุ
๓. ด้านหน่วยงานอื่นๆ	
-	-
๔. ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	
(๑) ระบบงานและความชัดเจนของโครงการ	
- โครงการ และระบบงานขาดความชัดเจน	- ควรมีเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน
- ไม่มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน ว่าเป็น เกษตรกร เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป หรือได้ทุกประเภท	-
(๒) งบประมาณ	
- งบประมาณไม่เพียงพอ	- กรมฯ ควรปรับเพิ่มงบประมาณให้มากขึ้น

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
(๓) แผนพับ/สมุดบัญชี/สื่อการสอน	
- การขาดแคลนสื่อการสอน และสมุดบัญชี	- กรมฯ ควรจัดทำสื่อการสอน และสมุดบัญชีแจกจ่ายให้แก่สำนักงานฯ ทุกแห่งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
(๔) การประสานงานกับผู้รับผิดชอบของกรมฯ	
-	-
(๕) การบันทึกรายงานในระบบแผนผล/ฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาผ่านระบบ Intranet ของกรมฯ	
- ระบบฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาฯ ไม่เป็นปัจจุบัน	-
(๖) อื่นๆ	
- บุคลากรที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานหลายด้าน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานโครงการฯ ได้อย่างเต็มที่	กรมฯ ควรจัดสรรงบประมาณ สำหรับจ้างเหมาบริการประจำโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๒ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของครูบัญชีอาสา

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑. ด้านกลุ่มเป้าหมาย	
- เป้าหมายไม่ทำบัญชี เนื่องจากไม่เข้าใจการบันทึกบัญชี	- ต้องให้ความรู้และคำแนะนำเพิ่มเติม
- เป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ	
- เป้าหมายไม่ให้ความสำคัญกับการจดบัญชี	
- พื้นที่โครงการกว้างมาก ทำให้การเข้าพบกับกลุ่มเป้าหมายต้องใช้เวลามาก	- ควรใช้เวลาในการสอนแนะ/ติดตามแก่ครูบัญชีอาสาเพิ่มขึ้น
๒. ด้านครูบัญชีอาสา	
- ครูบัญชีอาสามีภารกิจหลายด้าน จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่	
- ครูบัญชีอาสาไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากกลุ่มเป้าหมาย	- เจ้าหน้าที่ของกรมฯ ควรเข้าไปช่วยครูบัญชีในการสอนแนะการจัดทำบัญชีอย่างจริงจัง
๓. ด้านหน่วยงานอื่นๆ	
- ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน	- ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนให้บรรจุความรู้ด้านบัญชีในการประชุมหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง
	- ควรมีการอบรมผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี
๔. ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	
-	-

๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตพ.)

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑. กลุ่มเป้าหมาย	
- กลุ่มเป้าหมายไม่มาตามที่ได้นัดหมายไว้	-
- กลุ่มเป้าหมายบางส่วนเป็นคนเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้ว	
- กลุ่มเป้าหมายไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชี ขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี	
๒. ด้านบุคลากร	
- บุคลากรมีน้อย และมีการกิจหลายด้าน จึงไม่สามารถเข้าติดตามได้มากนัก	-
๓. ด้านงบประมาณ	
- สตพ. ไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการติดตาม จึงต้องใช้งบประมาณจากผลิตที่ ๑	- กรมฯ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการติดตามโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๔ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมาย

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑. ด้านตนเอง (กลุ่มเป้าหมาย)	
- ไม่มีเวลาในการจดบัญชี	-
- จดบัญชีไม่ถูก	
- เขียนหนังสือไม่ถูก	
- ขาดแรงจูงใจ รายจ่ายเยอะ ทำบัญชีแล้วเครียด	
- ระยะเวลาการอบรมน้อยเกินไป	
- เนื้อหาที่ได้รับในการอบรมไม่เพียงพอที่จะเข้าใจ	
๒. ด้านครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ	
- การติดตามกระตุ้นน้อยเกินไป	- ต้องการให้เข้ามากระตุ้นติดตามบ่อยๆ
- ครูบัญชีอาสาอธิบายแล้วไม่เข้าใจ	- ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่กรมฯ จะอธิบายได้ดีกว่าครูบัญชี
๓. ด้านสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์	
- จำนวนหน้าของสมุดน้อยเกินไป จำนวนบรรทัดน้อยเกินไป ไม่ครบ ๓๐ วัน	- ควรปรับจำนวนหน้าและบรรทัด ให้มีครบ ๓๐ บรรทัด
	- ต้องการให้มีการปรับสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพให้มีช่องเหมือนบัญชีครัวเรือน เช่น รายการค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรง
	- ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมบ่อยๆ
	- ต้องการให้มีการแยกเป็นบัญชีแต่ละอาชีพ

บทที่ ๔

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครูบัญชี

๒) เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๓) เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔) เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

โดยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการทดสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด (สตส.) จำนวน ๖ แห่ง เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) จำนวน ๕ แห่ง ครูบัญชีผู้ได้รับการมอบหมายงานในพื้นที่ ๖ จังหวัด เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และเกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไปเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ

โดยสามารถสรุปข้อมูลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

๔.๑ สรุปผลการศึกษา

๑. เพื่อทราบสภาพข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ทั้งในส่วนของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตท./สตส.) และครูบัญชี

๑.๑ การดำเนินงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

๑.๑.๑ การมอบหมายงานและการวางแผนการปฏิบัติงาน

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓.๓ มีการมอบหมายการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่หลักและมีผู้ช่วยดำเนินการ จำนวนรวม ๒ - ๓ คน และส่วนใหญ่อ้อยละ ๖๖.๖๗ จะวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับครูบัญชีอาสา

๑.๑.๒ การคัดเลือกและประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) มีวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายมากกว่า ๑ วิธีขึ้นไป โดยลำดับที่ ๑ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ ลำดับที่ ๒ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๐ ใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยสำนักงานฯ เป็นผู้พิจารณาเอง

นอกจากนี้ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ยังมีวิธีการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายมากกว่า ๑ วิธีขึ้นไป โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทุกแห่ง จะประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเองทางโทรศัพท์

๑.๑.๓ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๓.๓ จะดำเนินการสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยมอบหมายให้ครูบัญชีดำเนินการแต่มีเจ้าหน้าที่ของ สตส.เป็นผู้ช่วย ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากันกับที่สำนักงานฯ ดำเนินการทั้งหมด และสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองแต่มีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย

สำหรับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการสอนและบัญชีเองหรือมีครูบัญชีอาสาเป็นวิทยากรผู้ช่วย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕.๐ จะใช้วิธีสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่ โดยจัดเหมือนลักษณะการจัดอบรม

๑.๑.๔ การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๗ มอบหมายให้ครูบัญชีเป็นผู้ติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีทั้งหมด รองลงมาร้อยละ ๑๖.๗ สำนักงานฯ ดำเนินการเองทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนเท่ากับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองบางส่วน แต่ที่เหลือจะมอบหมายให้ครูบัญชีอาสาดำเนินการ

สำหรับสำนักงานฯ ที่ดำเนินการเองทั้งหมดหรือบางส่วน จะติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลที่บ้านหรือในครัวประชุมหมู่บ้าน โดยวางแผนเข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๒ ครั้ง พร้อมกับจัดเก็บข้อมูลในครัวติดตามกระตุ้นครั้งที่ ๒ ซึ่งจะใช้แบบเก็บข้อมูลตามโครงการพัฒนาภูมิปัญญาฯ (แบบติดตาม บท.๗) หรือแบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการฯ

ในการติดตามกระตุ้นทุกครั้ง สำนักงานฯ จะขอเรียกดูสมุดบัญชี เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกบัญชี และให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย หากเข้าไปติดตามแต่ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย ก็จะนัดกลุ่มเป้าหมายอีกครั้งหนึ่ง

๑.๒ การปฏิบัติงานของครูบัญชีอาสา

มีครูบัญชีอาสาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๓ ราย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของครูบัญชีอาสา

ครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๒ ปฏิบัติงานในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ ๕๓.๘ มีอายุสูงกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๗๖.๙ มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ ๓๘.๕ เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ ๓๘.๕ เป็นครูบัญชีมาแล้ว ๑ - ๒ ปี

๑.๒.๒ การสอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย

มีครูบัญชีอาสาที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ให้ทำหน้าที่สอนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๐ ราย

โดยครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๐ จะจัดหากกลุ่มเป้าหมายด้วยการเข้าไปพบปะตามบ้านเรือนเป็นรายบุคคล ซึ่งเท่ากับให้ผู้นำชุมชน/อบต.เป็นผู้นัดหมายให้ ร้อยละ ๗๐.๐ ใช้วิธีสอนและกลุ่มเป้าหมายแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม ร้อยละ ๗๐.๐ สอนและทั้งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและ

บัญชีต้นทุนอาชีพ และสำหรับปัญหาที่พบจากการสอนแนะ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๐.๐ เห็นว่าได้แก่ กลุ่มเป้าหมายไม่สนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการจัดทำบัญชี

๑.๒.๓ การติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของครูบัญชี

ครูบัญชีอาสาทั้งหมดจะได้รับมอบหมายจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ให้ทำหน้าที่ติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีกลุ่มเป้าหมาย

โดยครูบัญชีอาสา ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๘ ติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายโดยการนัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง ร้อยละ ๔๖.๒ วางแผนการเข้าติดตามกระตุ้นจำนวน ๒ ครั้ง พร้อมกับจัดเก็บข้อมูลตัวเลขในการติดตามกระตุ้นครั้งที่ ๒

ในการติดตามกระตุ้นทุกครั้ง ครูบัญชีอาสาส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๒.๓ จะให้คำแนะนำในการจัดบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย และเมื่อเข้าไปติดตามแล้วไม่พบกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๑.๕ ก็จะนัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง

สำหรับแรงจูงใจ/ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจจัดทำบัญชี ครูบัญชีอาสาส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๘.๕ เห็นว่าได้แก่ การที่กลุ่มเป้าหมายสามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายได้ และสำหรับปัญหาที่พบจากการติดตามกระตุ้น ส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๓.๑ เห็นว่าได้แก่ กลุ่มเป้าหมายไม่เห็นความสำคัญของการบันทึกบัญชี

๑.๒.๔ ประโยชน์ที่คิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับจากการจัดทำบัญชี

อันดับที่ ๑ รู้รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น

อันดับที่ ๓ และ ๔ รู้จักวางแผนการใช้เงินให้เหมาะสม

อันดับที่ ๕ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี

๑.๓ การกำกับดูแล/ติดตามโครงการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐.๐ จะมอบหมายการกำกับดูแล/ติดตามโครงการฯ ให้แก่กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล ร้อยละ ๘๐.๐ มีการติดตามประเมินผลโครงการโดยการลงพื้นที่ภาคสนามร่วมกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) และส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐.๐ กำหนดเป้าหมายการติดตามประเมินผลไว้ ร้อยละ ๒๐ ของเป้าหมายทั้งหมด

๒. เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปิงปประมาณ ๒๕๕๖

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายตามโครงการฯ จำนวน ๒,๔๐๐ ราย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๗๓๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕ สามารถสรุปข้อมูลได้ ดังนี้

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๒.๑ อยู่ในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ ๗๗.๒ เป็นกลุ่มเป้าหมายประเภทเกษตรกร ร้อยละ ๗๔.๐ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๓๕.๔ มีอายุระหว่าง ๕๐ - ๕๙ ปี ร้อยละ ๕๙.๘ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา และร้อยละ ๗๗.๒ มีอาชีพเกษตรกร

๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและผลของการจัดทำบัญชี

๒.๒.๑ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำบัญชี (ทำเป็น)

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๓ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๔๒ (เกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก) และส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๓ มีความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายใครครัวเรือนในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๒๖ (เกณฑ์ปานกลาง)

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๕ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๓๒ (เกณฑ์ปานกลางค่อนข้างมาก) และส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๓ มีความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย ๒.๑๘ (เกณฑ์ปานกลาง)

๒.๒.๒ การจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

๒.๒.๒.๑ ลักษณะการจดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๑.๑ มีการจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน (จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๔๒.๑ ของจำนวนที่จด และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๔๙.๙ ของจำนวนที่จด) และร้อยละ ๘๙.๕ มีการจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (จดต่อเนื่อง ร้อยละ ๓๗.๓ ของจำนวนที่จด และจดเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๖๒.๗ ของจำนวนที่จด)

๒.๒.๒.๒ สาเหตุที่กลุ่มเป้าหมายจดบัญชีเป็นครั้งคราว และไม่ได้จดบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๔.๑ จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนเป็นครั้งคราว เนื่องจากลืมจด และร้อยละ ๔๔.๖ ไม่จดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน เนื่องจากจดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕.๘ จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพเป็นครั้งคราว เนื่องจากลืมจด และร้อยละ ๓๓.๓ ไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เนื่องจากจดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ

๒.๒.๓ สมุดที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการจดบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๓.๐ จะจดบัญชีในสมุดบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพราะเห็นว่า สมุดบัญชีของกรมฯ มีความเหมาะสมแล้ว

๒.๒.๔ ประโยชน์ของการจดบัญชี

- อันดับที่ ๑ รู้รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัว
- อันดับที่ ๒ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น
- อันดับที่ ๓ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม
- อันดับที่ ๔ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้
- อันดับที่ ๕ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำบัญชี

๒.๒.๕ แรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการทำบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๗.๕ สนใจจัดทำบัญชี เพราะเห็นว่าการจัดทำบัญชีจะมีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ทำให้ทราบรายรับ-รายจ่าย รองลงมาร้อยละ ๕๘.๘ เพราะว่าเป็นการสนองงานตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๖ ความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และระดับความพึงพอใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจดบัญชี

กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๘.๒ เห็นว่า การได้รับอบรม/สอนแนะบัญชีจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน/ครูบัญชีมีความคุ้มค่ากับความรู้ที่ได้รับ และร้อยละ ๒๘.๖ มีความพึงพอใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจดบัญชีจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ในระดับ ๘ คะแนน

๓. เพื่อทราบนโยบายและแนวทางการสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓.๑ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- การให้ความร่วมมือในการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้ารับการอบรม
- การให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีเป็นนโยบายระดับต้นๆ โดยบรรจุการจัดทำบัญชีไว้เป็นหนึ่งใน ๑๗ เมนูที่จะชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามการทำบัญชีของเกษตรกรเป็นประจำทุกเดือน
- การขอความร่วมมือจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จัดส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ด้านบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในหลักสูตรต่างๆ

๓.๒ แนวทางการปฏิบัติงานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรปรับปรุงหรือพัฒนา

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายควรชัดเจน และควรเริ่มจากกลุ่มคนเล็กๆ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทางบัญชีแต่ละประเภทให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม และควรเป็นเป้าหมายบูรณาการร่วมกันทุกหน่วยงาน

๓.๒.๒ หลักสูตร

- ปรับเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และสามารถเข้าใจได้ง่าย
- วิทยากรที่ให้ความรู้ควรมีเทคนิคในการถ่ายทอดที่สามารถให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน

๓.๒.๓ วิธีการปฏิบัติงาน

- การจัดอบรมแต่ละครั้ง ไม่ควรเน้นจำนวนคนที่มากเกินไป และควรจัดแบบ workshop เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่กำกับดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และหลังเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- ต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การให้รางวัล สิ่งตอบแทน

๓.๒.๔ รูปแบบบัญชี

- รูปแบบบัญชี ไม่ควรเน้นว่าจะเป็นของหน่วยงานใด จะเป็นของกรมฯ หรือของ ธ.ก.ส. ก็ได้ แต่ขอให้ลงบัญชี และควรเป็นรูปแบบบัญชีที่เหมาะสมกับเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม

๓.๓ แนวทางหรือคำแนะนำเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. สำหรับการจัดทำโครงการเพื่อติดตามให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดทำบัญชีต่อเนื่อง ให้แก่สำนักงาน กปร. ทราบ เพื่อจัดทำโครงการสำหรับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ควรจัดทำโครงการที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบเพื่อขอรับการสนับสนุนจากสำนักงาน กปร. โดยผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเสนอของบกลาง

๔. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

จากการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส./สตท.) ครูบัญชีอาสา และกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป) สามารถสรุป ได้ดังนี้

๔.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.)

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายที่ได้รับมีจำนวนมากเกินไป และค่อนข้างหายาก เนื่องจากกรมฯ ดำเนินโครงการติดต่อกันมาหลายปี เป้าหมายบางส่วนเลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรม แล้วไปประกอบอาชีพอื่น และเกษตรกรแต่ละรายมีเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงทำให้นัดแนะกลุ่มเป้าหมายได้ยาก
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ครูบัญชีทำหน้าที่หลายด้าน จึงไม่มีเวลาในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนครูบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ และค่าตอบแทนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป และไม่มีสิ่งตอบแทนที่จูงใจ
- ◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 - ระบบงานและความชัดเจนของโครงการ โครงการและระบบงานขาดความชัดเจน และไม่กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน ว่าเป็นเกษตรกร เยาวชน หรือประชาชนทั่วไป หรือได้ทุกประเภท
 - งบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอ
 - แผนพับ/สมุดบัญชี/สื่อการสอน ขาดแคลนสื่อการสอน และสมุดบัญชี
 - การบันทึกรายงานในระบบแผนผล/ฐานข้อมูลศูนย์ศึกษา ผ่านระบบ Intranet ของกรมฯ ระบบฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาฯ ไม่เป็นปัจจุบัน
 - อื่นๆ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานหลายด้าน จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานโครงการฯ ได้อย่างเต็มที่

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ควรปรับลดจำนวนกลุ่มเป้าหมายลง หรือใช้เป้าหมายเดียวกับศูนย์ศึกษาฯ และสำหรับกลุ่มเป้าหมายใหม่ ปีแรกควรเน้นบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และปีที่ ๒ เน้นบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ควรพัฒนาครูบัญชีอาสาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูบัญชีอาสาให้เหมาะสม และควรมีการจัดสวัสดิการให้ครูบัญชี เช่น ค่าครองชีพ ทำประกันอุบัติเหตุ

◆ ด้านกรรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- ระบบงานและความชัดเจนของโครงการ ควรมีเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน
- งบประมาณ ควรปรับปรุงงบประมาณให้มากขึ้น
- แผนพับ/สมุดบัญชี/สื่อการสอน ควรจัดทำสื่อการสอน และสมุดบัญชีแจกจ่ายให้แก่สำนักงานฯ

ทุกแห่งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

- อื่นๆ ควรจัดสรรงบประมาณ สำหรับจ้างเหมาบริการประจำโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๒ ครุบัญชีอาสา

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายไม่ทำบัญชี เนื่องจากไม่เข้าใจการบันทึกบัญชี และไม่ให้ความสำคัญกับการจดบัญชี และพื้นที่โครงการกว้างมาก ทำให้การเข้าพบกลุ่มเป้าหมายต้องใช้เวลามาก
- ◆ ด้านครุบัญชีอาสา ควรให้เจ้าหน้าที่ของกรมฯ เข้าไปช่วยครุบัญชีสอนแนะนำการจัดทำบัญชีอย่างจริงจัง
- ◆ ด้านหน่วยงานอื่นๆ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย ต้องให้ความรู้และคำแนะนำเพิ่มเติม และควรใช้เวลาในการสอนแนะ/ติดตามแก่ครุบัญชีอาสาเพิ่มมากขึ้น
- ◆ ด้านครุบัญชีอาสา ควรพัฒนาครุบัญชีอาสาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น
- ◆ ด้านหน่วยงานอื่นๆ ควรประสานงานให้ผู้นำชุมชนบรรจุความรู้ด้านบัญชีในการประชุมหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง และควรมีการอบรมผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

๔.๓ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภาค (สตท.)

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายไม่มาตามที่ได้นัดหมายไว้ เป้าหมายบางส่วนเป็นคนเดิมที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้ว และเป้าหมายไม่ให้ความสำคัญกับการทำบัญชี ขาดแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี
- ◆ ด้านบุคลากร บุคลากรมีน้อย และมีภารกิจหลายด้าน จึงไม่สามารถเข้าติดตามได้มากนัก
- ◆ ด้านงบประมาณ ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการติดตาม จึงต้องใช้งบประมาณจากผลิตที่ ๑

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านงบประมาณ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการติดตามโครงการนี้โดยเฉพาะ

๔.๔ กลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไป)

- ปัญหาอุปสรรค

- ◆ ด้านตนเอง ไม่มีเวลาในการจดบัญชี ขาดแรงจูงใจ รายจ่ายเยอะ ทำบัญชีแล้วเครียด จดบัญชีไม่ถูก เขียนหนังสือไม่ถูก และระยะเวลาการอบรมน้อยเกินไป เนื้อหาที่ได้รับในการอบรมไม่เพียงพอที่จะเข้าใจ
- ◆ ด้านครุบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ การติดตามกระตุ้นน้อยเกินไป และครุบัญชีอาสาอธิบายแล้วไม่เข้าใจ
- ◆ ด้านกรรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวนหน้าสมุดและจำนวนบรรทัดน้อยเกินไป ไม่ครบ ๓๐ วัน

- ข้อเสนอแนะ

- ◆ ด้านครูบัญชีอาสา ต้องการให้เข้ามากระตุ้นติดตามบ่อยๆ และถ้าเป็นเจ้าหน้าที่กรมฯ จะอธิบายได้ดีกว่าครูบัญชี
- ◆ ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรปรับจำนวนหน้าและบรรทัดให้มีครบ ๓๐ บรรทัด ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมบ่อยๆ ต้องการให้มีการแยกเป็นบัญชีแต่ละอาชีพ และต้องการให้มีการปรับสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพให้มีช่องเหมือนบัญชีครัวเรือน เช่น รายการค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรง

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกลุ่มติดตามและประเมินผล

จากการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ รวมถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานกลุ่มติดตามและประเมินผลมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านกลุ่มเป้าหมาย	
กรมฯ ดำเนินการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีให้แก่เป้าหมายตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ประกอบกับเป้าหมายภายในศูนย์ศึกษาฯ บางพื้นที่ได้ละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม ไปประกอบอาชีพอื่นเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การหาเป้าหมายใหม่ในปีถัดไปมีความยากลำบากมากขึ้น	๑.สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรระบุและกำหนดคุณสมบัติของเป้าหมายตามโครงการฯ ไว้ในโครงการและระบบงาน (Road Map) ให้ชัดเจน โดยเฉพาะการขยายเป้าหมายจากหมู่บ้านบริวารรอบศูนย์ศึกษาฯ เป็นพื้นที่ส่วนขยายรอบศูนย์ศึกษาฯ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พร้อมทั้งทำการชี้แจงให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ทราบและปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน ๒. หากเป็นไปได้ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (สตส.) ควรใช้เป้าหมายเดียวกันกับเป้าหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อความสะดวกในการจัดหาเป้าหมายและการติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีร่วมกัน
ด้านการติดตามกระตุ้น	
จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรที่มีการจัดทำบัญชีพบว่า ๑. การที่ครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้ามาติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชี หรือตรวจเยี่ยมเกษตรกรเป็นระยะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง	สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน ดังนี้ ๑. ควรมอบหมายให้ครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้ากระตุ้นติดตามการจัดทำบัญชีหรือตรวจเยี่ยมกลุ่มเป้าหมายใหม่หลังได้รับการสอนแนะนำการจัดทำบัญชี อย่างน้อยเดือนเว้นเดือน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
๒. สำหรับกลุ่มเป้าหมายเดิมที่เคยได้รับการสอนแนะนำการจัดบัญชีไปแล้ว หากไม่มีครูบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ของ สตส. เข้าติดตามกระตุ้นการจัดทำบัญชีหรือตรวจเยี่ยม ก็จะไม่มีการจัดบัญชี หรือจัดทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากขาดแรงกระตุ้นในการจัดทำบัญชี	๒. ควรมีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่จ้างเหมาบริการเพื่อทำหน้าที่ในการเข้าติดตามกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเดิมที่เคยได้รับการสอนแนะนำการจัดบัญชีไปแล้ว อย่างน้อยติดต่อกัน เป็นเวลา ๒ - ๓ ปี ๓. ควรจัดให้มีการประกวดเกษตรกรดีเด่นด้านการจัดทำบัญชีต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการจัดทำบัญชี
ด้านระบบงานและฐานข้อมูล	
๑. การที่กรมฯ ขยายเป้าหมายจากเกษตรกรผู้เยาวชนและประชาชนทั่วไป ทำให้ สตส. ที่มีปัญหาในการหาเป้าหมายที่เป็นเกษตรกร ได้ขยายเป้าหมายการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีไปสู่นักเรียนและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสอนแนะนำการจัดทำบัญชีต้นกล้าหรือบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนให้แก่ผู้ปกครอง แต่ไม่สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้ ซึ่งตัวชี้วัดของโครงการกำหนดให้เป้าหมายตามโครงการฯ ร้อยละ ๒๐ สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพได้ ๒. กรมฯ มีฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แต่ในการรายงานผลข้อมูลยังไม่มีเชื่อมโยงกันระหว่างฐานข้อมูลศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ กับระบบแผนผลการปฏิบัติงานฯ (Cad_Plan๕๖) จึงทำให้ต้องเสียเวลาในการรายงานข้อมูลทั้ง ๒ ระบบ	๑. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรทบทวนและกำหนดตัวชี้วัดของโครงการฯ ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ขยายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนและเยาวชน ควรวัดที่ความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นกล้า และประชาชนทั่วไปควรวัดที่ความสามารถในการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน มากกว่าที่จะวัดจากความสามารถในการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพทั้งหมด ๒. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี ควรดำเนินการ ดังนี้ ๒.๑ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และระบบแผนผลการปฏิบัติงานฯ (Cad_Plan ๕๗) เพื่อไม่ให้ สตส. ต้องรายงานข้อมูลซ้ำซ้อน อีกทั้งจะช่วยประหยัดเวลาในการทำงาน และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ๒.๒ จัดทำรายงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Mis) โดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประกอบการรายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ และตามตัวชี้วัดต่าง ๆ พร้อมทั้งควรมอบหมายสิทธิ์การใช้งานระบบฐานข้อมูลฯ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
๓. แบบเก็บข้อมูลติดตามการจัดทำบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย ไม่มีความชัดเจน โดย สตส. บางแห่ง จะให้แบบเก็บข้อมูลจากโครงการพัฒนามิปัญญาทางบัญชีฯ (แบบติดตาม บท.๗) และบางแห่งใช้แบบจากระบบฐานข้อมูลโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	๓. สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยีควรกำหนดแบบเก็บข้อมูลติดตามการจัดทำบัญชี สำหรับโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของ สตส.
ด้านสมุดบัญชี	
จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรที่มีการจัดทำบัญชีพบว่า เกษตรกรบางส่วนจะเลือกจดเฉพาะบัญชีประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น หากมีการจดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนแล้ว ก็จะไม่จดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ หรือหากจดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ก็จะไม่จดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน และนอกจากนี้ เกษตรกรยังต้องการให้ กรมฯ แยกระหว่างสมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ออกจากกัน	สำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี (สพถ.) อาจพิจารณาทบทวนความเหมาะสมในการแยกเล่มสมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน และสมุดบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อความคุ้มค่า รวมทั้งจำนวนในการจัดพิมพ์ให้เพียงพอกับกลุ่มเป้าหมาย และทันต่อช่วงเวลาในการดำเนินการสอนแนะของสำนักงาน
ด้านครุบัญชี	
ในบางพื้นที่เจ้าหน้าที่ของ สตส. จะเข้าดำเนินการสอนแนะการจัดทำบัญชีการติดตามกระตุ้น และจัดเก็บข้อมูลการจัดทำบัญชีจากเป้าหมายเองทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีครุบัญชีอาสาในพื้นที่โครงการฯ	สตส. ควรสร้างและพัฒนาครุบัญชีอาสาที่อยู่ในพื้นที่โครงการฯ เพื่อทำหน้าที่สอนแนะการจัดทำบัญชีการติดตามกระตุ้น และจัดเก็บข้อมูลการจัดทำบัญชีของเป้าหมาย
ด้านบุคลากรกรมฯ	
กรมฯ ได้มอบหมายให้กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผลของ สตท. ๑ - ๑๐ เป็นผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แต่ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการตรวจสอบบัญชี ยังขาดทักษะและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านติดตามและประเมินผลโครงการ	กรมฯ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรดังกล่าวที่เกี่ยวข้อง ให้กับผู้รับผิดชอบด้านการติดตามและประเมินผลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แบบครบวงจร (ประมาณ ๑๐ วัน) ช่วงไตรมาส ๑- ๒ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
ด้านอื่นๆ	
๑. นอกจากการปฏิบัติงานตามแผนงานปกติแล้ว สตส. จันทบุรี ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน ฯ ในการจัดทำโครงการเพื่อให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีแก่เกษตรกร ผู้ปกครองและนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จำนวน ๓ โครงการ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของสำนักงานฯ มีความใกล้ชิดกับเป้าหมายและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มากยิ่งขึ้น และจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ พบว่า ทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีความยินดีที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของ สตส. โดยให้จัดทำเป็นโครงการพร้อมชี้แจงเหตุผลขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัด ๒. จากการเข้าติดตามการปฏิบัติงานของ สตส. นราธิวาส พบว่า มีเพียงศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทอง ฯ เพียงแห่งเดียว ที่มีการบรรจุการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็น 1 ใน 17 บัญชีหลักทางวิชาการที่ศูนย์ศึกษาฯ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของโครงการฯ	๑.๑ สตส. ที่อยู่ในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาฯ ซึ่งได้แก่ สตส.ฉะเชิงเทรา, เชียงใหม่, สกลนคร, นราธิวาส และเพชรบุรี อาจจะมีการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ อาจจะประสานงานกับ สตส.จันทบุรี เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำในการจัดทำโครงการ ๑.๒ สตส. ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ จากการดำเนินโครงการให้แก่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในพื้นที่ที่รับทราบด้วย เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข หรือเพื่อขอรับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ๒. สตส. ควรประสานงานกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในพื้นที่ เพื่อขอบรรจุการจัดทำบัญชีครัวเรือนไว้เป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทอง ฯ ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานของกรมฯ อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของกรมฯ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของ สตส. ได้รับการยอมรับและเกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ 2556.

http://www.cad.go.th/ewt_news.php?nid=4971&filename=project_01

เดลินิวส์. “คมคิด คนเขียน.” <http://www.dailynews.co.th/article/๕/๒๓๒๒๒๕>

นภาพร ลิขิตวงศ์ขจร. (๒๕๕๐). “บัญชีครัวเรือน : เครื่องมือสู่เศรษฐกิจพอเพียง.” วารสารศูนย์บริการวิชาการ, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน.

ภัทรณรินทร์ นิลวดีพัฒนพัชร. “การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการเพิ่มยอดเงินออมในอนาคต.”

[http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=](http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=๓๕๗๙&userid=๘๒๕)

[๓๕๗๙&userid=๘๒๕](http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=๓๕๗๙&userid=๘๒๕)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. “เศรษฐกิจพอเพียง.” <http://dit.dru.ac.th/ka/a๐๔.php>

ศูนย์การเรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. “พระบรมราโชวาท และกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.”

<http://www.stou.ac.th/cdlearnse/main/speech/royal๒.asp>

สำนักโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. “การงานอาชีพและสหกรณ์.”

http://kanchanapisek.or.th/kp๑๔/projects/child/child_web/cooperative.html

อัจฉรา เคียงวิมลรัตน์. “บัญชีครัวเรือน...บันทึกเพื่อวางแผนอนาคต..” จดแล้วไม่จน.”

www.oknation.net/blog/print.php?id=๘๑๘๗๓๕

ความรู้สึกที่ได้จัดทำบัญชี

ภาคผนวก

ความรู้สึก.....เมื่อได้ทำบัญชี

ร้อยเรียงความรู้สึก ถ่ายทอดความประทับใจ จากการทำบัญชีของเกษตรกร ครูบัญชี ประชาชนทั่วไป
ที่ทำบัญชี โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ปีงบประมาณ 2556

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ การทำบัญชีรับ-จ่าย ช่วยให้
การดำรงชีพมั่นคงขึ้น ”

นางมณฑา ยะอะนันตร์
เกษตรกร : ฉะเชิงเทรา

क्रमनरुतर्न नलषऐेयड
ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ ให้เรารู้รายรับ-รายจ่าย ลดการ
เป็นหนี้เพราะบัญชี วางแผนการผลิต
มีเงินออมไม่ต้องกู้ ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคันทรง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้สนองพระดำรัสของ
ในหลวง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาใช้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ทำให้
ทราบถึงยอดคงเหลือในแต่ละเดือน ทำให้
ตนเองรู้สึกตนเสมอ ”

นางสาวสมจิตต์ เอี่ยมอาภรณ์
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
จังหวัดฉะเชิงเทรา

นางสาวดารณี พุดมจันทร์หอม
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ จดค่าใช้จ่ายสัปดาห์ ชีวิตสบายในวันหน้า ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

“ทำบุญซีเป็น แต่ซี่เกียจทำ ชอบสอน
ให้คนอื่นทำบุญซีเป็นมากกว่า”

นางต๊ต ปิิ้มผล
เกษตรกร : จันทบุรี

นางสุรีพร อัดณะชัย
เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ อ่าวคุ้งกระเบน
จังหวัดจันทบุรี

“คนทุกคนมีเวลาเท่ากัน แต่เรา
ก็ต้องยอมสละเวลาของตนเองมา
เพื่อทำบุญซี”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

“ ทำบุญซื้อข้าวเรือนมันก็ดี ทำให้เรารู้ว่า
รับ-จ่ายเท่าไร ดีต่อครอบครัวเราด้วย”

นางดารารรณ สังฆเวช
เกษตรกร : จันทบุรี

นายมานัด พร้อมพัก
เกษตรกร : จันทบุรี

“ ผมตั้งใจทำบุญซื้อ ทำความดี
เพื่อถวายในหลวงฯ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

“ การทำบัญชี ตรวจสอบบัญชี
รายบุคคล และกลุ่มมีความสำคัญมากๆ
ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่จะบอกถึงการประสบ
ความสำเร็จ ”

นายมนทล คำแหง
เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษา ภูพาน
จังหวัดสกลนคร

“ การทำบัญชีทำให้รู้จัดตัวเอง ทำให้รู้
รายรับ-รายจ่ายของครอบครัว รู้จักต้นทุน
กำไร ในการประกอบอาชีพ ”

นายบุญศรี แสนพุ่ม
เกษตรกร : สกลนคร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

“ การทำบัญชีทำให้เรารู้จักรายรับ-รายจ่าย
ในครัวเรือน และสามารถนำมาวางแผนในการ
ใช้จ่ายเงินได้”

นายมีชัย โคตรมหาชัย
เกษตรกร : สกลนคร

“ การจดบัญชีเหมือนเป็นการกระตุ้นให้
รู้จักคิดและช่วยในการวางแผนใช้จ่าย”

นางจันทร์เพ็ญ ชัยมาโย
เกษตรกร : สกลนคร

“ บัญชีช่วยให้เรารู้ว่าในครัวเรือน เราควรลด
ค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง ควรลดสิ่งใด ”

นางดวงตา มูลแสง
เกษตรกร : เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

นายชำนาญ ม่อมพะเยาว์
เกษตรกร : สกลนคร

“ การทำบัญชีครัวเรือน ทำให้ผมมี
ชีวิตดีขึ้นมาก ”

นายวิชาญ มุงคุณ
เกษตรกร : สกลนคร

“ที่ทำทุกวันนี้ ทำให้รู้รายรับ-รายจ่าย เพราะสิ่ง
สำคัญของการทำบัญชี คือ ต้องมีการปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมของตนเอง การทำบัญชีจึงจะสำเร็จ ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนากุพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

“การทำบัญชีทำให้รู้รายรับ-รายจ่ายเท่าไร
จะได้มีผลกำไรจากการที่เราทำการเกษตร
จะได้มีส่วนที่เหลือบ้าง”

นายจำลอง หม่อมพะเนาว์
เกษตรกร : สกลนคร

นายอนุชิต ยุระชัย
เกษตรกร : สกลนคร

“บัญชีรายรับ-รายจ่ายคือ กระจกส่องเงาของ
การใช้จ่ายในครัวเรือน ถ้าส่องวิเคราะห์ จะรู้
ข้อมูลต่างๆ ที่จดย้อนหลังได้”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

“ ถ้าเราจดบัญชี จะรู้ว่าจ่ายมากไป
ต้องประหยัด ”

นางพรทิพย์ ตาแสงร้อย
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

นางจรรยาพร ดวงคำมิ่ง
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

“ รู้แล้วต้องจด จดแล้วไม่จน ”

นางศรีमुख์ เดชคุณมาก
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

“ ภูมิใจ ที่มีเงินเก็บเงินออม ไม่เป็นหนี้ใคร ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

“ ทำให้รู้รายรับ-รายจ่าย ในแต่ละเดือน
อย่างน้อยเพียงใด ถ้าจ่ายมากเกินไป ก็ควร
จะต้องประหยัด ”

นางมาลี สิทธิปัญญา
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

นางสาวมณี ยิ่งโยชน์
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

“ ทำบัญชีช่วยให้รู้รายรับ-รายจ่าย
ถ้าใช้มากก็ควรจะลด ”

“ ทำบัญชีช่วยให้เรารู้รายรับ-รายจ่าย
เพื่ออนาคตที่ดีขึ้น ”

นางผ่องพรรณ กาบใส
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

“ทำบุญซีมีประโยชน์คือ สามารถลดค่าใช้จ่ายลง
เมื่อเราเห็นว่า รายจ่ายตัวไหนมากแล้ว กระตุ้นให้
เราลดค่าใช้จ่ายตัวนั้นลง”

นางจินตนา ตันทะรัตน์
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

นางกิ่งกาน ศรีวิไชย
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

“ทำบุญซี ทำให้พ่อเลิกบุหรืได้”

นางเครือวัลย์ ดวงจันทร์คำ
เกษตรกร : จังหวัดเชียงใหม่

“ช่วยทำให้เราประหยัดขึ้น
ช่วยให้เราได้เขียนหนังสือ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

“ การทำบัญชีเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว ใช้มากไปก็ใช้น้อยลง สิ่งที่ยาก มี 2 อย่างคือ เอาความคิดเราไปใส่สมองคนอื่นให้คิดตามเรา และเอาสตางค์ของคนอื่นมาใส่กระเป๋าเรา”

นายประด็บ กัดัดเข็มเพชร
ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ห้วยฮ่องไคร้ : จังหวัดเชียงใหม่

นางรุ่งลดาวัลย์ กิจสุภา
ครูบัญชี : จังหวัดเชียงใหม่

“ ทำได้ก็อยากทำเพื่อในหลวงฯ
คำตอบแทนอาจไม่คุ้มกับการที่ออกไป
สอน แต่เต็มใจที่จะทำเพื่อในหลวงฯ”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

“ บัญชีช่วยเรา รู้จักประหยัด ทำให้
เรามีความรู้ในการเขียนหนังสือ ”

นายรงค์ หอมกลิ่น
เกษตรกร : เพชรบุรี

นางคล้อย จูทะศร
เกษตรกร : เพชรบุรี

“ จัดบัญชีทำให้รู้รายรับ-รายจ่ายของตนเอง ”

“ จัดบัญชีทำให้รู้รายรับ-รายจ่ายของตนเอง
และสามารถดูย้อนหลังได้ว่า ใช้จ่ายอะไรบ้าง ”

นางบุญล้อม หมอนทอง
เกษตรกร : เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

“ สืบเนื่องมาจากตนเองทำอาชีพที่มีเงินทุน
ในการดำเนินการ และอยากมีเงินออม
จึงเกิดการทำบัญชีขึ้น”

นางญาณี หอมกลิ่น
เกษตรกร : เพชรบุรี

“ บัญชีมีประโยชน์ รู้รายรับ-รายจ่าย ดีใจ
ที่ได้สนองพระราชดำริสของในหลวง ทำให้
มีเงินออม ใช้จ่ายเฉพาะที่จำเป็น”

นางวิณา ม่วงคำ
เกษตรกร : เพชรบุรี

“ ทำบัญชีเพื่อพ่อหลวงฯ ทำบัญชีเพื่อให้รู้ว่า
เงินที่เหลือเราจะเก็บยังไง ใช้จ่ายอะไร และจะ
ทำอะไรต่อ”

นายเงิน ทัศนทอง
เกษตรกร : เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

“บัญชี คือรากแก้วของความพอเพียง
พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความ
ยุติธรรม”

นายสำรอง แต่งพลับ
เกษตรกร : เพชรบุรี

“รู้ เข้าใจแล้ว ไม่ว่าบัญชีเล่มไหนๆ
ก็ทำได้หมด”

นายสว่าง พันธวงศ์
เกษตรกร : เพชรบุรี

“เมื่อรู้รายรับ-รายจ่ายในแต่ละเดือน
ก็พยายามลดรายจ่ายที่จำเป็น”

นางอารี อ่อนนุ่ม
เกษตรกร : เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

“เกษตรทฤษฎีใหม่ ต้องยึดหยุ่นได้เหมือนชีวิต
ต้องทำบัญชีต้นทุน มีกิน เหลือ รวมขาย”

นางสาวนงเยาว์ บุตรน้ำเพชร
เกษตรกร : เพชรบุรี

พ.ต.ท.นพคุณ บำรุงพงศ์
รอง ผอ.ศูนย์ฯ ห้วยทราย
จังหวัดเพชรบุรี

“ชอบคำว่าพอเพียง เพราะมันมีความหมาย
ถามตัวเองว่าเราจะทำได้ไหม? พยายามทำ
ให้ได้”

“ถ้าเราไม่ทำบัญชี เราก็ไม่รู้อะไร
จดดีกว่าจำ และบันทึก”

นายจรูญ นวลพลอย
เกษตรกร : เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

“ การเข้าสู่วิถีเศรษฐกิจ
พอเพียง การทำบัญชีจะช่วยให้
การวางแผนใช้จ่ายในครัวเรือน
และพออยู่พอกินด้วยบัญชี”

นายกิตติศักดิ์ ประชุมทอง
รักษากร ผอ.ศูนย์ศึกษาฯ พิกุลทอง
จังหวัดนราธิวาส

“รู้ตัวเองด้วยบัญชี”

นางสมบุญ ไชยชาญ
เกษตรกร : นราธิวาส

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

“ทำบัญชี ความสำเร็จรออยู่วันข้างหน้า”

นางแต้ม พรหมรัตน์
เกษตรกร : นราธิวาส

“รู้ดีรับ-จ่าย รายได้พอเพียง”

นางยุพิน ทองคุปต์
เกษตรกร : นราธิวาส

“บัญชีรับ-จ่าย จดไว้สบายใจ”

นางนงเยาว์ ทองคุปต์
เกษตรกร : นราธิวาส

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

“ รู้รับ-รู้จ่าย อนาคตสดใส ”

นางสมใจ เล็กสุภาพ
เกษตรกร : นราธิวาส

นางสมหมาย ต่ำละเอียด
เกษตรกร : นราธิวาส

“ ทำบัญชี รู้รับ-จ่ายในครัวเรือน ”

“ รู้รับ-จ่าย เพื่อลดหนี้ ”

นางสิริน เลี้ยงทอง
เกษตรกร : นราธิวาส

ภาคผนวก

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ 2556

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการของโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง หรือระบุข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

1.2 การมอบหมายงาน

มอบหมายเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ จำนวน.....ราย

มอบหมายเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะและมีผู้ช่วย จำนวน.....ราย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดทำบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ท่านมีการวางแผนการปฏิบัติงาน อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ วางแผนร่วมกันภายในสำนักงานฯ
- ☐ วางแผนเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ☐ วางแผนร่วมกับครูบัญชี
- ☐ วางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2 ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีการใด (โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง)

- ☐ เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ เป็นผู้คัดเลือกให้
- ☐ คัดเลือกร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาฯ
- ☐ ผู้นำชุมชน/อบต. เป็นผู้คัดเลือกให้
- ☐ ครูบัญชีเป็นผู้คัดเลือกให้
- ☐ สำนักงานฯ พิจารณาเลือกเอง
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.3 ท่านมีการประสานกับกลุ่มเป้าหมายอย่างไร โดยวิธีใด

- ☐ สำนักงานฯ เป็นผู้ประสาน โดย (โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง)
 - ☐ ทำหนังสือแจ้ง
 - ☐ โทรศัพท์
 - ☐ ไปด้วยตนเอง
 - ☐ ร่วมกับผู้คัดเลือก (เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ/ผู้นำชุมชน/ครูบัญชี)
 - ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
- ☐ ให้ผู้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ/ผู้นำชุมชน/ครูบัญชี) เป็นผู้ประสานให้ทั้งหมด
- ☐ ให้สหกรณ์เป็นผู้ประสานกับกลุ่มเป้าหมาย
- ☐ ให้ อบต. หรือโรงเรียนเป็นผู้ประสานกับกลุ่มเป้าหมาย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.4 จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการอบรม ปี 2556 จำนวน.....ราย (ตามที่รายงานใน RD4) ประกอบด้วย

- เกษตรกร จำนวน.....ราย
- เยาวชน/นักเรียน/นักศึกษา จำนวน.....ราย
- ประชาชนทั่วไป จำนวน.....ราย
- อื่นๆ (ระบุ).....

2.5 กลุ่มเป้าหมาย ตามข้อ 2.4 ได้รับการสอนแนะ / ติดตามโดย

- ☐ ครูบัญชีอาสา จำนวน คน (ระบุจำนวนครูบัญชี) โดยปฏิบัติงานดังนี้
 - ☐ สอนบัญชีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน คน
 - ☐ ติดตามกลุ่มเป้าหมาย จำนวน คน
 } ระบุจำนวนเกษตรกร / เยาวชน / ประชาชน
- ☐ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (ระบุจำนวนเกษตรกร / เยาวชน / ประชาชน)
 - ☐ สตส. สอนเองทั้งหมด จำนวน คน
 - เนื่องจาก.....
- ☐ สตส.สอนเอง โดยมีครูบัญชีเป็นวิทยากรผู้ช่วย จำนวน คน
- เนื่องจาก.....
- ☐ ติดตาม / กระตุ้น จำนวน คน
- เนื่องจาก.....

2.6 กรณีที่สำนักงานเป็นผู้สอนแนะกลุ่มเป้าหมาย หรือมีครูบัญชีเป็นวิทยากรผู้ช่วย ส่วนใหญ่ท่านใช้วิธีการแบบใด (โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง)

- ☐ สอนตัวต่อตัว
- ☐ สอนแบบจัดเป็นกลุ่มย่อย
- ☐ สอนแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

กรณีสำนักงานเป็นผู้ติดตามกระตุ้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูล (ให้ตอบข้อ 2.7 – ข้อ 2.16)

2.7 ส่วนใหญ่ท่านมีวิธีการติดตามกลุ่มเป้าหมายอย่างไร (โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง)

- ☐ เข้าไปติดตามเป็นรายบุคคลที่บ้าน
- ☐ นัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง
- ☐ เข้าไปติดตามในคราวที่มีการจัดประชุมในหมู่บ้าน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.8 ในปี 2556 ท่านวางแผนการเข้าติดตามกี่ครั้ง

- ☐ 1 ครั้ง ☐ 2 ครั้ง ☐ 3 ครั้ง ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.9 ท่านมีวิธีการเข้าติดตามและเก็บข้อมูลอย่างไร

- ☐ เข้าไปติดตาม 2 ครั้ง และจัดเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งที่ 2
☐ เข้าไปติดตามและเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งเดียว
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.10 สิ่งที่ท่านทำในการเข้าติดตามกระตุ้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียกดูสมุดบัญชี
☐ ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึก
☐ ให้คำแนะนำในการจดบัญชี
☐ คัดลอกข้อมูลจากสมุดบัญชีลงในแบบติดตามของสำนักงานฯ
☐ ช่วยวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินและวางแผนการใช้จ่ายให้กับกลุ่มเป้าหมาย
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.11 ท่านใช้แบบใดในการเก็บข้อมูลการเข้าติดตาม

- ☐ ใช้แบบเก็บข้อมูลตามโครงการภูมิปัญญา (แบบติดตาม บท.7)
☐ สำนักงานฯ กำหนดแบบขึ้นเอง
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.12 สิ่งที่ท่านพบจากการเข้าไปเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย (โปรดระบุจำนวนคน)

การจดบัญชี	จำนวน รวม	ลักษณะการจดบัญชี (✓)		
		จดต่อเนื่อง	จดเป็นครั้งคราว	ไม่ได้จด
1. จดแต่เฉพาะบัญชี รับ-จ่ายในครัวเรือน	 คน	 คน	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะ ถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี/จดไม่ถูก ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่า รายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
2. จดแต่เฉพาะบัญชี ต้นทุนประกอบอาชีพ	 คน	 คน	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะ ถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี/ลงไม่ถูก ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่า รายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

การจดบัญชี	จำนวนรวม	ลักษณะการจดบัญชี (✓)		
		จดต่อเนื่อง	จดเป็นครั้งคราว	ไม่ได้จด
3. จดทั้งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	 คน	 คน	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี/จดไม่ถูก ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
รวมทั้งสิ้น	 คน	 คน	 คน	 คน

2.13 กรณีที่ติดตามแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย ท่านทำอย่างไร

- ☐ เดินทางกลับ (วันหลังค่อยมาใหม่)
- ☐ เก็บข้อมูลจากสมุดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย โดยขอจากคนที่อยู่ในบ้าน (จะได้ไม่เสียเวลาที่มาแล้ว)
- ☐ นัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง
- ☐ ฝากเจ้าหน้าที่ศูนย์ / ผู้นำชุมชนติดตามให้
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.14 จากการติดตามท่านคิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากการจัดทำบัญชี

(กรณีตอบว่าจดต่อเนื่อง/จดเป็นครั้งคราว ในข้อ 2.12) โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง

- ☐ รู้รายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัว
- ☐ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น
- ☐ มีเงินออม/กำไรจากการประกอบอาชีพมากขึ้น
- ☐ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม
- ☐ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี
- ☐ ช่วยให้รู้ว่าอาชีพไหนควรทำต่อไป อาชีพไหนควรเลิก หรือเพิ่มอาชีพใหม่
- ☐ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้
- ☐ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายจากการประกอบอาชีพได้
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.15 กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จดบัญชีในสมุดอะไร

- ☐ สมุดบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
- ☐ สมุดบัญชีของหน่วยงานอื่น (ระบุ).....
- ☐ สมุดบัญชีของกลุ่มเป้าหมายเอง
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.16 ท่านคิดว่า อะไรเป็นแรงจูงใจ/ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการจัดทำบัญชี

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านกลุ่มเป้าหมาย (เช่น ความยากในการหากลุ่มเป้าหมาย, จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ, การสร้างแรงจูงใจ, เวลาในการสอนแนะ/อบรม/ติดตาม, อื่นๆ เป็นต้น)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.2 ด้านครูบัญชีอาสาที่สอนแนะและติดตาม (เช่น ช่วงเวลาในการเข้าสอนแนะ/กระตุ้น, ความพร้อมของครูบัญชีอาสา, ค่าใช้จ่าย/ค่าตอบแทน, อื่นๆ เป็นต้น)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.3 ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ, ผู้นำชุมชน, อบต, โรงเรียน, หน่วยงานร่วมบูรณาการอื่นๆ เป็นต้น)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.4 ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(1) ระบบงานและความชัดเจนของโครงการ

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(2) งบประมาณ

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(3) แผ่นพับ / สมุดบัญชี / สื่อการสอน
ปัญหาอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(4) การประสานงานกับผู้รับผิดชอบของกรมฯ
ปัญหาอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(5) การบันทึกรายงานในระบบแผนผล / ฐานข้อมูลศูนย์ศึกษา ผ่านระบบ Intranet ของกรมฯ
(ผู้รับผิดชอบ / การตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน / ความซ้ำซ้อนของการบันทึกข้อมูล / ความไม่เป็น
ปัจจุบันของระบบ)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(6) อื่นๆ

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ภาคผนวก 2
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ 2556

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดแสดงความ
คิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เพื่อ
นำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการของโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง หรือระบุข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 จังหวัด.....

1.2 อายุ.....ปี (มากกว่า 6 เดือน คิดเป็น 1 ปี)

1.3 อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เกษตรกร

☐ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ เจ้าของกิจการ / ค้าขาย

☐ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ (ระบุตำแหน่ง).....

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

1.4 ท่านมีตำแหน่งในชุมชนใดบ้าง

☐ กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

☐ กรรมการสัจจะออมทรัพย์

☐ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน

☐ กรรมการดำเนินการสหกรณ์

☐ คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร

☐ คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน

☐ สมาชิก อบจ./อบต./เทศบาล

☐ อื่นๆ (ระบุ)

1.5 ท่านเป็นครูบัญชี มาแล้ว.....ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ส่วนที่ 2.1 กรณีท่านทำหน้าที่สอนบัญชี
(หากท่านไม่ได้สอน ข้ามไปตอบส่วนที่ 2.2)

2.1.1 จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ท่านได้ให้การอบรม ในปี 2556 จำนวน.....ราย ประกอบด้วย

- เกษตรกร

จำนวน.....ราย

- เยาวชน/นักเรียน/นักศึกษา

จำนวน.....ราย

- ประชาชนทั่วไป

จำนวน.....ราย

- อื่นๆ (ระบุ).....

2.1.2 ท่านมีวิธีการจัดหากลุ่มเป้าหมายที่จะสอนบัญชี อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เข้าไปพบตามบ้านเป็นรายบุคคล	☐ ให้ผู้นำชุมชน/อบต.เป็นผู้จัดหา
☐ ให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ศึกษาฯ เป็นผู้จัดหา	☐ เสี่ยงตามสายในชุมชน
☐ เข้าไปประชาสัมพันธ์ที่จุดรวมสำคัญของหมู่บ้าน	☐ ได้รับการติดต่อจากกลุ่มเป้าหมายเอง
☐ ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้จัดหาให้	
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

2.1.3 ท่านมีวิธีการสอนแนะกลุ่มเป้าหมายอย่างไร

- ☐ สอนตัวต่อตัว
- ☐ สอนแบบจัดเป็นกลุ่มย่อย
- ☐ สอนแบบกลุ่มใหญ่โดยจัดเหมือนการอบรม
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.1.4 ปัจจุบันท่านทำหน้าที่สอนแนะบัญชีใดบ้าง

- ☐ เฉพาะบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน
- ☐ เฉพาะบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- ☐ สอนทั้งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

2.1.5 ปัญหาที่พบจากการสอนบัญชี

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2.2 กรณีที่ท่านติดตามกระตุนการเรียนรู้และเก็บข้อมูล

2.2.1 ท่านมีวิธีการติดตามกลุ่มเป้าหมายอย่างไร

- ☐ เข้าไปติดตามเป็นรายบุคคลที่บ้าน
- ☐ นัดรวมเป็นกลุ่ม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง
- ☐ เข้าไปติดตามในคราวที่มีการจัดประชุมในหมู่บ้าน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.2 ในปี 2556 ท่านวางแผนการเข้าติดตามกี่ครั้ง

- ☐ 1 ครั้ง ☐ 2 ครั้ง ☐ 3 ครั้ง
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.3 ท่านมีวิธีการเข้าติดตามและเก็บข้อมูลอย่างไร

- ☐ เข้าไปติดตาม 2 ครั้ง และจัดเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งที่ 2
- ☐ เข้าไปติดตามและเก็บข้อมูลตัวเลขพร้อมกันในครั้งเดียว
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.4 สิ่งที่ท่านทำในการเข้าติดตามกระตุนการเรียนรู้และเก็บข้อมูล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียกดูสมุดบัญชี
- ☐ ตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึก
- ☐ ให้คำแนะนำในการจดบัญชี
- ☐ คัดลอกข้อมูลจากสมุดบัญชีลงในแบบติดตามของสำนักงานฯ
- ☐ ช่วยวิเคราะห์การใช้จ่ายเงินและวางแผนการใช้จ่ายให้กับกลุ่มเป้าหมาย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.5 ท่านใช้แบบใดในการเก็บข้อมูลการเข้าติดตาม

- ☐ ใช้แบบเก็บข้อมูลของโครงการภูมิปัญญา (แบบติดตาม บท.7)
- ☐ สำนักงานฯ กำหนดแบบขึ้นเอง
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.6 สิ่งที่ท่านพบจากการเข้าไปเก็บข้อมูล (โปรดระบุจำนวนคน)

การจดบัญชี	จำนวนรวม	ลักษณะการจดบัญชี (✓)		
		จดต่อเนื่อง	จดเป็นครั้งคราว	ไม่ได้จด
1.จดเฉพาะบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน	 คน	 คน	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี/จดไม่ถูก ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
2. จดเฉพาะบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	 คน	 คน	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี/จดไม่ถูก ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
3. <u>จดทั้ง</u> บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	 คน	 คน	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/ติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	 คน ส่วนใหญ่เนื่องจาก ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี/จดไม่ถูก ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่ารายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
รวมทั้งสิ้น	 คน	 คน	 คน	 คน

(โปรดพลิกด้านหลัง)

2.2.7 กรณีที่ติดตามแล้ว ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย ท่านทำอย่างไร

- ☐ เดินทางกลับ (วันหลังค่อยมาใหม่)
- ☐ เก็บข้อมูลจากสมุดบัญชีของกลุ่มเป้าหมาย โดยขอจากคนที่อยู่ในบ้าน (จะได้ไม่เสียเวลาที่มาแล้ว)
- ☐ นัดกลุ่มเป้าหมายใหม่อีกครั้ง
- ☐ ฝากเจ้าหน้าที่ศูนย์ / ผู้นำชุมชน / อบต.ติดตามให้
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.8 จากการติดตามท่านคิดว่ากลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากการจัดทำบัญชี

(กรณีตอบว่า จดต่อเนื่อง/จดเป็นครั้งคราว ในข้อ 2.2.7) โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นจริง

- ☐ รู้รายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัว
- ☐ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น
- ☐ มีเงินออม/กำไรจากการประกอบอาชีพมากขึ้น
- ☐ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม
- ☐ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี
- ☐ ช่วยให้รู้ว่าอาชีพไหนควรทำต่อไป อาชีพไหนควรเลิก หรือเพิ่มอาชีพใหม่
- ☐ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้
- ☐ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายจากการประกอบอาชีพได้
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.9 กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จดบัญชีในสมุดอะไร

- ☐ สมุดบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
- ☐ สมุดบัญชีของหน่วยงานอื่น (ระบุ).....
- ☐ สมุดบัญชีของกลุ่มเป้าหมายเอง
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.2.10 ท่านคิดว่า อะไรเป็นแรงจูงใจ/ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจในการจัดทำบัญชี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2.6 ปัญหาที่พบจากการติดตามกระตุ้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านกลุ่มเป้าหมาย (เช่น การหากกลุ่มเป้าหมาย, การสร้างแรงจูงใจ, เวลาในการเข้าสอนแนะ/ติดตาม, อื่นๆ เป็นต้น)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.2 ด้านครูบัญชีอาสาที่สอนแนะและติดตาม (เช่น ช่วงเวลาในการเข้าสอนแนะ/กระตุ้น, ความพร้อมของครูบัญชีอาสา, ค่าตอบแทน/ค่าใช้จ่ายต่างๆ, อื่นๆ เป็นต้น)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.3 ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาฯ, ผู้นำชุมชน, อบต./ โรงเรียน / หน่วยงานร่วมบูรณาการ, อื่นๆ เป็นต้น)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.4 ด้านสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

(1) แผ่นพับ / สมุดบัญชี / สื่อการสอน

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(2) การประสานงานกับผู้รับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(โปรดพลิกด้านหลัง)

(3) แบบเก็บข้อมูล (เช่น แบบติดตาม, อื่นๆ)

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

(4) อื่นๆ

ปัญหาอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ภาคผนวก 3
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ 2556

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการของโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง เพื่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้มีข้อมูลที่จำเป็นและสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานต่อไป

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่.....

1. ท่านมอบหมายกลุ่มงานใด เป็นผู้กำกับดูแล/ติดตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
 - ☐ กลุ่มพัฒนาการเรียนรู้
 - ☐ กลุ่มแผนงานและติดตามประเมินผล
 - ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
2. ท่านมีการติดตามโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ หรือไม่
 - ☐ มี
 - ☐ ดำเนินการเอง
 - ☐ ดำเนินการร่วมกับ สตส.
 - ☐ ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 5) เนื่องจาก
3. หากมีการติดตาม ท่านมีวิธีดำเนินการอย่างไร เช่น วิธีการติดตาม จำนวนเป้าหมายที่ติดตาม พื้นที่ดำเนินการ งบประมาณ เป็นต้น

.....

.....

.....
4. ปัญหาและอุปสรรค ที่พบจากการเข้าติดตาม

.....

.....

.....
5. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ (ด้านบุคลากร, งบประมาณ, เวลาการปฏิบัติงาน เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

3. ท่านเห็นว่า กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรปรับปรุงหรือพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางบัญชีแก่เกษตรกร เยาวชน และประชาชนทั่วไปในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ อย่างไรบ้าง

4. ถ้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์มีการจัดทำโครงการเพื่อติดตามให้เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง โดยขอสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ท่านจะมีแนวทางหรือสามารถให้คำแนะนำแก่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ อย่างไรบ้าง

[illegible]

5. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly textured appearance and is set against a dark background.

ภาคผนวก 5
แบบประเมินผลสัมฤทธิ์
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ 2556

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการของโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง หรือระบุข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 จังหวัด.....

1.2 ท่านเป็น ☐ เกษตรกร ☐ เยาวชน ☐ ประชาชนทั่วไป

1.3 เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

1.4 อายุ.....ปี

1.5 การศึกษา

☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา ☐ ปวช./ปวส.
☐ปริญญาตรี ☐ปริญญาตรีขึ้นไป ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.6 อาชีพปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เกษตรกร ☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ รับจ้างทั่วไป
☐ เจ้าของกิจการ ☐ ค้าขาย ☐ พ่อบ้าน/แม่บ้าน
☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและผลของการจัดทำบัญชี

2.1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำบัญชี (ทำเป็น) ระดับใด

ประเภทบัญชี	ระดับความรู้ความเข้าใจ (✓)				ระดับความสามารถ (ทำบัญชีเป็น) (✓)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
บัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน								
บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ								

กรณีตอบว่าน้อย เนื่องจาก.....

.....

2.2 หลังจากที่ท่านเข้ารับการอบรม ท่านมีการจดบัญชีอยู่หรือไม่ อย่างไร

ประเภท บัญชี	ลักษณะการจดบัญชี (✓)		
	จดต่อเนื่อง	จดเป็นครั้งคราว	ไม่ได้จด
บัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือน		<u>เนื่องจาก</u> ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/เมื่อติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	<u>เนื่องจาก</u> ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่า รายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ในการจดบัญชี ☐ จดไม่ถูก/ เมื่อติดปัญหาไม่รู้จะ ถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....
บัญชีต้นทุน ประกอบ อาชีพ		<u>เนื่องจาก</u> ☐ ไม่มีเวลา ☐ ลืมจด ☐ จดไม่ถูก/เมื่อติดปัญหาไม่รู้จะถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	<u>เนื่องจาก</u> ☐ ไม่มีเวลา ☐ ไม่เข้าใจการจดบัญชี ☐ เขียนหนังสือไม่ได้ ☐ จดบัญชีแล้วรายจ่ายมากกว่า รายรับ ☐ ไม่เห็นประโยชน์ในการจดบัญชี ☐ จดไม่ถูก/ เมื่อติดปัญหาไม่รู้จะ ถามใคร ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

กรณีที่ท่านตอบว่า มีการจดบัญชี ให้ตอบข้อ 2.3 – 2.4

2.3 ท่านจดบัญชีในสมุดของใคร

- ☐ สมุดบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (โปรดเลือกความเหมาะสมของสมุดบัญชี)
☐ เหมาะสม
☐ ไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....
- ☐ สมุดบัญชีของหน่วยงานอื่น (ระบุ)
- ☐ สมุดบัญชีของท่านเอง
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.4 ท่านได้รับประโยชน์จากการจดบัญชีอย่างไรบ้าง โปรดเรียงลำดับ 1,2,3...เฉพาะผลที่เกิดขึ้นกับท่านจริง

- ☐ รู้รายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัว
- ☐ สามารถลดรายจ่าย/ต้นทุนที่ไม่จำเป็น
- ☐ มีเงินออม/กำไรจากการประกอบอาชีพมากขึ้น
- ☐ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม
- ☐ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดทำบัญชี
- ☐ ช่วยให้รู้ว่าอาชีพไหนควรทำต่อไป อาชีพไหนควรเลิก หรือเพิ่มอาชีพใหม่
- ☐ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนได้
- ☐ สามารถจำแนกรายรับ-รายจ่ายจากการประกอบอาชีพได้
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.5 แรงจูงใจ/ปัจจัยที่ทำให้ท่านสนใจในการทำบัญชี

- ☐ ได้สนองงานตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ /สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ☐ เห็นความสำเร็จที่เกิดกับผู้จัดทำบัญชีเป็นประจำ
- ☐ เห็นว่าการจัดทำบัญชีจะมีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ทำให้ทราบว่ารายรับ-รายจ่าย
- ☐ สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ กรณีประสบพิบัติภัย
- ☐ การส่งเสริมของหน่วยงานราชการ / เจ้าหน้าที่กรมฯ / ศูนย์ศึกษาฯ / อบต. / ครูโรงเรียน
- ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

2.6 ท่านคิดว่าการได้รับอบรม/สอนแนะบัญชี จากเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ/ครูบัญชี มีความคุ้มค่ากับความรู้ที่ท่านได้รับหรือไม่

- ☐ คุ้มค่า
- ☐ ไม่คุ้มค่า เนื่องจาก.....

2.7 ท่านมีความพึงพอใจที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจดบัญชี จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในระดับใด
โปรดระบุคะแนนที่ท่านพอใจ.....คะแนน (คะแนนเต็ม 10)

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านตนเอง (เช่น ความรู้ความเข้าใจในการจดบัญชี, เวลาในการเข้ารับการอบรม, แรงจูงใจในการจดบัญชี, อื่นๆ เป็นต้น)

- ♦ ปัญหาอุปสรรค.....

.....

- ♦ ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.2 ด้านครูบัญชีอาสาหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ที่สอนแนะและติดตาม (เช่น ช่วงเวลาในการเข้าสอนแนะ/กระตุ้น, ความพร้อมของครูบัญชีอาสา, อื่นๆ เป็นต้น)

♦ ปัญหาอุปสรรค.....

.....

♦ ข้อเสนอแนะ.....

.....

3.3 ด้านสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (เช่น การติดต่อประสาน, แนววิธีดำเนินการ/การปฏิบัติงาน, แผ่นพับ สมุดบัญชี สื่อการสอน, อื่นๆ เป็นต้น)

♦ ปัญหาอุปสรรค.....

.....

♦ ข้อเสนอแนะ.....

.....

